<u>Αριθμός απόφασης: 898/2022</u>

Η

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

3ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 27 Μαΐου 2022 με την εξής σύνθεση: Μιχαήλ Διαθεσόπουλος, Πρόεδρος, Σωτηρία Σταματοπούλου, Εισηγήτρια και Μαρία Βύρρα, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 20-4-2022 με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. 588/20-4-2022 προδικαστική προσφυγή του οικονομικού φορέα με την επωνυμία **«…..»** *(εφεξής η «προσφεύγουσα»)*, που εδρεύει στην …, επί της οδού … αριθμ. …, όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά της …, ΟΤΑ β΄ βαθμού *(εφεξής η «αναθέτουσα αρχή»)*, που εδρεύει στην …, …., όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Της παρεμβαίνουσας εταιρείας με την επωνυμία «…» *(εφεξής η «παρεμβαίνουσα»),* που εδρεύει στη …, οδός … αριθμ. …, όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Με την υπό κρίση προδικαστική προσφυγή της, η προσφεύγουσα αιτείται την ακύρωση της, *κοινοποιηθείσας μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ στις 11-4-2022,* με αριθμ. **365/2022** απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής της Αναθέτουσας Αρχής (Πρακτικό 14^{ο} της Συνεδρίασης της 5^{ης}-4-2022, Θέμα 1ο), καθ' ο μέρος κρίθηκε αποδεκτή η προσφορά της παρεμβαίνουσας, κατόπιν αποδοχής των εξηγήσεων που υπέβαλε κατ' άρθρ. 88 του Ν. 4412/2016, και αναδείχθηκε προσωρινή ανάδοχος της δημοπρατούμενης σύμβασης.

Με την παρέμβασή της, η παρεμβαίνουσα αιτείται την απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής και τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης απόφασης.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια Σωτηρία Σταματοπούλου.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

<u>Αριθμός απόφασης: 898/2022</u>

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή για την άσκηση της προσφυγής κατατέθηκε, πληρώθηκε και δεσμεύθηκε το νόμιμο παράβολο κατά το άρθρο 363 παρ. 1 και 2 του Ν. 4412/2016 και άρθρο 5 παρ. 1 και 2 του Π.Δ. 39/2017 *(βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό …, την από 18-4-2022 ηλεκτρονική απόδειξη πληρωμής της Τράπεζας …, καθώς και την εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών με την ένδειξη «δεσμευμένο»),* ποσού 968,00 ευρώ, το οποίο υπολογίζεται με βάση την εκτιμώμενη άνευ Φ.Π.Α. αξία της σύμβασης, ήτοι €193.548,39.

2. Επειδή δυνάμει της από … Διακήρυξης, *εγκριθείσας δια της με αριθμ. πρωτ. 910/3-8-2021 απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής της …*, η Αναθέτουσα Αρχή προκήρυξε ανοικτό, δημόσιο, ηλεκτρονικό διαγωνισμό κάτω των ορίων, για την επιλογή αναδόχου του έργου «…», εκτιμώμενης αξίας σύμφωνα με τον προϋπολογισμό 193.548,39€ άνευ Φ.Π.Α., ήτοι 240.000,00€ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. εκ 24%, με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής (χαμηλότερη τιμή).

3. Επειδή το πλήρες κείμενο της Διακήρυξης καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.Δ.Η.Σ.) στις 21-9-2021 με ΑΔΑΜ …., καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου ο προκείμενος διαγωνισμός έλαβε συστημικό αριθμό …..

4. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρ. 17.Α.2 της Διακήρυξης, ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών ορίστηκε η 19-10-2021, ημέρα Τρίτη και ώρα 13.00 μ.μ., ενώ ως ημερομηνία ηλεκτρονικής αποσφράγισης των προσφορών ορίστηκε η 26-10-2021, ημέρα Τρίτη και ώρα 10:00 π.μ. Στον εν λόγω διαγωνισμό μετείχαν, υποβάλλοντας προσφορά, πέντε (5) οικονομικοί φορείς και δη η προσφεύγουσα εταιρεία **«….»** (με α/α προσφοράς 231066), η παρεμβαίνουσα εταιρεία **«…»** (με α/α προσφοράς 231065), καθώς και οι οικονομικοί φορείς «…. με δ.τ. …..» (με α/α προσφοράς 230323), «….» (με α/α προσφοράς 230997) και «….» (με α/α προσφοράς 231540), σύμφωνα και με τον παραχθέντα από το ΕΣΗΔΗΣ και ανηρτημένο στην κεντρική σελίδα του διαγωνισμού, κατάλογο συμμετεχόντων. Κατόπιν της ηλεκτρονικής αποσφράγισης και αξιολόγησης του (υπο)φακέλου «Δικαιολογητικά

Συμμετοχής» και του (υπο)φακέλου «Οικονομική προσφορά», η Επιτροπή του Διαγωνισμού συνέταξε το από 25-11-2021 Πρακτικό Ι, σύμφωνα με το οποίο κρίθηκαν ως αποδεκτές οι προσφορές όλων των συμμετεχόντων, *πλην της εταιρείας «…..»*, και προέκυψε η σειρά κατάταξης των –αποδεκτών- προσφορών κατά σειρά μειοδοσίας ως εξής: Στην πρώτη θέση κατά σειρά μειοδοσίας κατατάχθηκε, κατόπιν της αποδοχής των εξηγήσεων που υπέβαλε κατ' άρθρ. 88 του Ν. 4412/2016 (ως εν συνεχεία θα αναφερθεί), η προσφορά της εταιρείας **«…..»,** νυν παρεμβαίνουσας**,** με μέση προσφερθείσα έκπτωση 54,43%, δεύτερη κατετάγη η προσφορά της εταιρείας **«….»**, νυν προσφεύγουσας, με μέσο ποσοστό έκπτωσης 17,00%, τρίτη η προσφορά της εταιρείας «…» με ποσοστό έκπτωσης 13,97% και τέταρτη η προσφορά της εταιρείας «…» με ποσοστό έκπτωσης 7,00%. Με το υπόψη Πρακτικό Ι, η Επιτροπή του Διαγωνισμού εισηγήθηκε την ανάθεση της σύμβασης στην αναδειχθείσα πρώτη μειοδότρια εταιρεία **«…»**, με μέση έκπτωση 54,43% και συνολική προσφορά 88.200,78€ (χωρίς Φ.Π.Α.) και 109.368,97€ (με Φ.Π.Α. 24%), αφού προηγουμένως γνωμοδότησε θετικά ως προς τις παρασχεθείσες από την άνω εταιρεία εξηγήσεις για το κόστος της προσφοράς της, κατόπιν ενεργοποίησης της διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρ. 4.1 της Διακήρυξης και στο άρθρ. 88 παρ. 5^{A} του Ν. 4412/2016. Ειδικότερα, δεδομένου ότι από τον πίνακα παραδεκτών προσφορών κατά σειρά μειοδοσίας, η οικονομική προσφορά της άνω παρεμβαίνουσας εταιρείας με μέσο ποσοστό έκπτωσης 54,43%, καθώς και η προσφορά της δεύτερης κατά σειρά μειοδοσίας εταιρείας «…..» με μέσο ποσοστό έκπτωσης 53,11%, εμφάνιζαν απόκλιση μεγαλύτερη των 10 ποσοστιαίων μονάδων από το μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν (29,10%), και άρα συνιστούσαν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές κατά την έννοια του άρθρ. 4.1 της διακήρυξης, η Επιτροπή του Διαγωνισμού ζήτησε από τους άνω οικονομικούς φορείς, όπως εξηγήσουν την τιμή και το κόστος της οικονομικής προσφοράς που υπέβαλαν, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση προς αυτές σχετικής πρόσκλησης. Αμφότερες οι άνω εταιρείες ανταποκρίθηκαν στη σχετική πρόσκληση εντός της ταχθείσας προθεσμίας και υπέβαλαν εξηγήσεις εμπροθέσμως μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ. Η μεν παρεμβαίνουσα και αναδειχθείσα προσωρινή ανάδοχος υπέβαλε στις

05.11.2021, τα σχετικά έγγραφα προς αιτιολόγηση της οικονομικής της προσφοράς και δη προσκόμισε **(α)** το με ημερομηνία 5-11-2021 έγγραφό της με θέμα *«Αιτιολόγηση προσφοράς σύμφωνα με το από 27-10-2021 μήνυμα (Διαγωνισμός …) από τη λειτουργία ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ του υποσυστήματος για το έργο: «….», CPV: …, (ΑΔΑΜ: ….Διακήρυξης): της εταιρείας …. με διακριτικό τίτλο …»* καθώς και υποστηρικτικά αρχεία και συγκεκριμένα **(β)** αρχείο με τίτλο «Πίνακας έργων», **(γ)** αρχείο με τίτλο «Πίνακας Μηχανημάτων», **(δ)** αρχείο με τίτλο «Οικονομική Προσφορά …», **(ε)** αρχείο με τίτλο «Οικονομική Προσφορά …» και **(στ)** αρχείο με τίτλο «Οικονομική Προσφορά ….». Οι παρασχεθείσες εξηγήσεις της παρεμβαίνουσας εταιρείας, κατόπιν εκτίμησης τους από την Επιτροπή του Διαγωνισμού έγιναν δεκτές και η Επιτροπή γνωμοδότησε θετικά υπέρ της αποδοχής της προσφοράς της, ενώ οι εξηγήσεις της έτερης κληθείσας, «….», κρίθηκαν από την Επιτροπή μη ανταποκρινόμενες στις απαιτήσεις του άρθρ. 88 του Ν. 4412/2016 και συνεπεία τούτου η προσφορά της απορρίφθηκε. Το από 25-11-2021 Πρακτικό Ι της Επιτροπής του Διαγωνισμού, εγκρίθηκε με την με αριθμ. 1544/07-12-2021 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Αναθέτουσας Αρχής και αποφασίστηκε η ανάδειξη της παρεμβαίνουσας ως προσωρινής αναδόχου. Κατά της άνω εκτελεστής απόφασης της αναθέτουσας αρχής, η νυν προσφεύγουσα άσκησε αρχικώς ενώπιον της ΑΕΠΠ την με ΓΑΚ (ΑΕΠΠ) 79/2022 προδικαστική προσφυγή της *(εφεξής ως η «**πρώτη** προσφυγή»)*, εφ' ης εκδόθηκε η με αριθμ. 364/2022 απόφαση του παρόντος Κλιμακίου *[σημειώνεται για λόγους πληρότητας, ενόσω προκύπτει κατά τα λοιπά από την κοινοποιηθείσα 88/2022 Πράξη Ορισμού Εισηγητή και ημερομηνίας εξέτασης προδικαστικής προσφυγής του Προέδρου του 3^{ου} Κλιμακίου ότι στην άνω απόφαση 364/2022 της ΑΕΠΠ, Εισηγήτρια επί της υπόθεσης είχε ορισθεί το μέλος της ΑΕΠΠ Μαρία Βύρρα και εκ παραδρομής έχει τεθεί στην κοινοποιηθείσα ως άνω με αριθμ. 364/2022 απόφαση της ΑΕΠΠ, ως Εισηγήτρια το μέλος της ΑΕΠΠ Σωτηρία Σταματοπούλου]***.** Σύμφωνα με την άνω με αριθμ. 364/2022 απόφαση της ΑΕΠΠ, έγινε δεκτή η ασκηθείσα (πρώτη) προδικαστική προσφυγή της προσφεύγουσας και ακυρώθηκε η με αριθμ. 1544/7-12-2021 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής *«καθ' ο μέρος παρέλειψε η αναθέτουσα αρχή να προβεί στην απαιτούμενη αιτιολογία»*. Πιο συγκεκριμένα σύμφωνα με το

σκεπτικό της άνω απόφασης της ΑΕΠΠ κρίθηκε επί λέξει ότι *«….20. Επειδή, σε αντίθεση με την υποχρέωση προς επαρκή, σαφή και ειδική αιτιολογία, η κρίση της αναθέτουσας αρχής επί της αποδοχής της αιτιολόγησης των εξηγήσεων της παρεμβαίνουσας ως προς το ασυνήθιστα χαμηλό της προσφοράς, αποδίδεται κατά τρόπο γενικόλογο, ελλιπή και ανεπαρκή και ερείδεται απλώς στην αναφορά της θετικής γνωμοδότησης της Επιτροπής του Διαγωνισμού και στο ποσοστό έκπτωσης της μειοδότριας επιχείρησης. Επιπλέον, ως γίνεται δεκτό, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αξιολογήσει το σύνολο των υποβαλλομένων με τις αιτιολογήσεις στοιχείων και να κρίνει επ' αυτών με αιτιολογημένη κρίση της, πριν την απόφαση της για την αποδοχή ή την απόρριψη της κρινόμενης προσφοράς, όμως εν προκειμένω η αναθέτουσα αρχή παρέλειψε να προβεί στην τεκμηρίωση και αιτιολόγηση της απόφασής της, κατά τους βάσιμους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας.* ***21.*** *Επειδή, η αναθέτουσα αρχή υπέχει την σχετική υποχρέωση να εκτιμήσει τους επίδικους ισχυρισμούς περί ασυνήθιστα χαμηλού κόστους που διατυπώνονται και με την παρούσα προσφυγή. Και τούτο ειδικότερα διότι, σύμφωνα με παγία νομολογία η αναθέτουσα αρχή οφείλει εν προκειμένω να απαντήσει ειδικά και εμπεριστατωμένα στους ισχυρισμούς της προδικαστικής προσφυγής, διά της αιτιολόγησης της απόφασης της, στην οποία παρέλειψε, ως όφειλε, να προβεί. Επιπροσθέτως, ως γίνεται δεκτό, η ΑΕΠΠ σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υποκαταστήσει την αναθέτουσα αρχή και να ενεργήσει η ίδια, αντ΄ αυτής, τις οφειλόμενες κατά τον νόμο διαδικαστικές πράξεις του διαγωνισμού, που παρέλειψε η αναθέτουσα αρχή, καθώς η δικαιοδοσία της ΑΕΠΠ αφορά περιοριστικά στην ακύρωση ή την επικύρωση της προσβαλλόμενης σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις του άρθρου 367 του Ν. 4412/2016 και του οικείου νομοθετικού πλαισίου. Αντιθέτως η αναθέτουσα αρχή εφόσον με την προδικαστική προσφυγή έχουν προβληθεί συγκεκριμένες ειδικές και κοστολογημένες αιτιάσεις, μεταξύ άλλων, περί άμεσου και έμμεσου κόστους, δύναται και υποχρεούται, εφόσον κρίνεται εν προκειμένω ότι ελλείπει η ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία στην προσβαλλομένη απόφαση, να επαναλάβει την διαδικασία από το σημείο αυτό (ΣτΕ 243, 244/2011), όπου και εμφιλοχώρησε η παράλειψη. Ενόψει τούτων, κατά αυτό το σκέλος πρέπει να*

γίνουν δεκτοί οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας και η προσβαλλομένη να ακυρωθεί».

5. Επειδή ακολούθως και σε συμμόρφωση προς την άνω με αριθμ. 364/2022 απόφαση της ΑΕΠΠ, εκδόθηκε η ήδη προσβαλλόμενη με την παρούσα (δεύτερη) προδικαστική προσφυγή και με **αριθμ. 365/2022 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Αναθέτουσας Αρχής**, με την οποία επικυρώθηκε το 2ο Πρακτικό της Επιτροπής του Διαγωνισμού, ακυρώθηκε εν μέρει η με αριθμ. 1544/07-12-2021 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής, κατά το μέρος που έγιναν δεκτές οι εξηγήσεις της οικονομικής προσφοράς της παρεμβαίνουσας άνευ της νομίμου αιτιολογίας που επιβάλλει ο νόμος και αποφασίστηκε, *κατόπιν παράθεσης αιτιολογίας*, η αποδοχή των εξηγήσεων της παρεμβαίνουσας και η ανάδειξή της (εκ νέου) ως προσωρινής αναδόχου. Ειδικότερα, στην με αριθμ. 365/2022 απόφασή της, η αναθέτουσα αρχή αναφέρει επί λέξει «*Ως εκ τούτου η επιτροπή διαγωνισμού προβαίνει στην <u>αναλυτική αιτιολόγηση</u> των εξηγήσεων των Ε.Ε. που ζητήθηκαν με το από 27-10-2021 μήνυμα μέσω της επικοινωνίας της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ....[...]*

Σύμφωνα με τις εξηγήσεις της Ε.Ε. «…….», και βάσει των στοιχείων που κατατέθηκαν την 05-11-2021:

● *Η εταιρεία …., ιδρύθηκε το 2016, ως μέλος ομίλου Τεχνικών Εταιρειών με μητρική αυτής την ατομική εταιρεία ……..*

● *Η μητρική εταιρεία η οποία ελέγχει μετοχικά την ως άνω εταιρεία με ποσοστό 85%, δραστηριοποιείται στις μελέτες – εγκαταστάσεις και συντηρήσεις Κόμβων Φωτεινής Σηματοδότησης και Κόμβων Ηλεκτροφωτισμού Εθνικών – Επαρχιακών αλλά και Δημοτικών οδών και έχει αναλάβει μεγάλο αριθμό παρόμοιων συμβάσεων κατά την τελευταία 20ετία.*

● *Παρατέθηκε πίνακας παρόμοιων εκτελεσμένων έργων της τελευταίας 5 ετίας με αντίστοιχα ποσοστά έκπτωσης της μητρικής εταιρείας, Πίνακας Μηχανολογικού Εξοπλισμού, Οικονομική Προσφορά ……., Οικονομική Προσφορά ….., Οικονομική Προσφορά ……..*

● *Η εταιρεία ….. διαθέτει ιδιόκτητο σύγχρονο μηχανολογικό εξοπλισμό, σύμφωνα με τον πίνακα που επισύναψε, και απασχολεί άνω των 7 μόνιμων υπαλλήλων. Μέτοχοι της εταιρείας είναι Μηχανολόγος Μηχανικός ΠΕ με εμπειρία 12 ετών, Ηλεκτρολόγος Μηχανικός ΠΕ με εμπειρία 15 ετών, Πολιτικό*

Μηχανικό ΠΕ με εμπειρία 10 ετών και συνεργάζεται αποκλειστικά με Πολιτικό Μηχανικό Συγκοινωνιολόγο Μελετητή ΠΕ με εμπειρία άνω των 20 ετών.

● Η έκπτωση, η οποία προσφέρεται στο συγκεκριμένο έργο είναι μέσα στα πλαίσια των συνηθισμένων εκπτώσεων της εταιρείας και άλλων εταιρειών, που εξειδικεύονται στο αντικείμενο του συγκεκριμένου έργου. Άλλωστε, οι παρεχόμενες τιμές από την εταιρεία είναι ιδιαίτερα ανταγωνιστικές καθώς ανάμεσα στους προμηθευτές της βρίσκεται και η μητρική εταιρεία του Ομίλου ……, η οποία προμηθεύει και υποστηρίζει κατά αποκλειστικότητα την …… από το 2016, με πάσης φύσεως υλικά, τεχνικό εξοπλισμό και τεχνικούς συμβούλους.

● Η εμπειρία της μητρικής εταιρείας τα τελευταία πέντε χρόνια ανέρχεται στα 586.350,58€ (εκ τωνπροϋπολογισμών) και όλα τα έργα εκτελέστηκαν με εκπτώσεις από 9% έως 61%.

● Οι εργασίες του εν λόγω έργου θα εκτελεστούν από μηχανήματα και εργατικό προσωπικό της μειοδότριας εταιρείας ……., ενώ για την προμήθεια υλικών για τις βασικές εργασίες προσκομίστηκαν ενδεικτικά προσφορές υλικών από τις ……, …… και ……..., στα βασικά τμήματα του προϋπολογισμού και τα οποία σε καθαρή

αξία αντιπροσωπεύουν άνω του 75% του προϋπολογισμού του έργου.

Συνοψίζοντας, διαπιστώνεται ότι η εταιρεία …..διαθέτει:

● Σύγχρονο μηχανικό και μηχανολογικό εξοπλισμό που λόγω της φύσεως των έργων συντήρησης οδικού φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης και της μεγάλης εμπειρίας που διαθέτει επιτυγχάνει υψηλή παραγωγικότητα, επιμερίζει το κόστος λειτουργίας με πολλά παράλληλα έργα που εκτελεί και θα συνεχίσει να εκτελεί τα επόμενα χρόνια στις γύρω περιοχές και όχι μόνο.

● Ιδιαίτερα ανταγωνιστικές τιμές αγορών στο 75 % του προϋπολογισμού της μελέτης.

● Συγγένεια με την εταιρεία παραγωγής – εμπορίας και διάθεσης ειδών φωτεινής σηματοδότησης, και μεταφορά σε αυτήν, τη πολύτιμη εμπειρία και γνώση μου διαθέτει με την άνω των 20 ετών ενασχόληση της με το αντικείμενο, και τη σταθερή ποιότητα τη οποία εξασφαλίζουν τα εκ του ΕΣΥΔ εκδιδόμενα Πιστοποιητικά Ποιότητας.

● Δεν απαιτούνται έξοδα συντήρησης εργοταξίου ή εργοταξιακοί χώροι εναπόθεσης υλικών, λόγω της ιδιαίτερη μικρής απόστασης από τη έδρα της

εταιρείας Θεσσαλονίκη, και λόγω της κυλιόμενης σήμανσης λόγω εργασιών μικρής κλίμακας επεμβάσεων (μικρότερη του 48ωρου) ανά βλάβη. Το σύνολο των υλικών θα μεταφέρονται σχετικά γρήγορα και με ιδιαίτερα χαμηλό κόστος μεταφοράς.

● *Το προσωπικό είναι στεγασμένο και μόνιμο με συμβάσεις αορίστου χρόνου.*

● *Επίσης η μητρική εταιρεία έχει προχωρήσει σε αγορές μεγάλων ποσοτήτων σε βασικά υλικά για τη συντήρηση φωτιστικών σωμάτων Οδικού Φωτισμού και Σηματοδοτών, διότι εκτελεί υπεργολαβικά αυτή τη στιγμή το έργο με τίτλο "Συντήρηση Ηλεκτρομηχανολογικών Εγκαταστάσεων Οδικού Φωτισμού και Φωτεινών Σηματοδοτών Οδικού Δικτύου ΠΕ Έβρου έτους 2019" αξίας 95.000,00 € πλέον ΦΠΑ.*

Η Επιτροπή Διαγωνισμού λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, καθώς και το άρθρο 88, παρ. 3 του Ν. 4412/2016, θεωρεί ότι τα παρεχόμενα στοιχεία εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται και γνωμοδοτεί θετικά και αποδέχεται την προσφορά της ……».

6. Επειδή η ανωτέρω με αριθμ. 365/2022 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής, με την οποία αναδείχθηκε η παρεμβαίνουσα προσωρινή ανάδοχος, κατόπιν παράθεσης της άνω αιτιολογίας επί της αποδοχής των εξηγήσεων της οικονομικής της προσφοράς, κοινοποιήθηκε μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ στους συμμετέχοντες στις 11-4-2022. Κατά της εν λόγω με αριθμ. 365/2022 απόφασης της αναθέτουσας αρχής, στρέφεται η προσφεύγουσα με την υπό εξέταση (δεύτερη) προσφυγή της, αιτούμενη την ακύρωσή της, για τους λόγους που αναπτύσσονται στην υπό εξέταση προσφυγή της.

7. Επειδή η επίμαχη διαγωνιστική διαδικασία, ως εκ του αντικειμένου της (έργο), της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης άνευ Φ.Π.Α. και του χρόνου εκκίνησης της διαγωνιστικής διαδικασίας, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του ν. 4412/2016, σύμφωνα με το άρθρ. 345 του ν. 4412/2016, η δε Α.Ε.Π.Π., ήδη Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ *[όπως μετονομάστηκε κατ' άρθρ. 3 παρ. 1 Ν. 4912/2022 (ΦΕΚ Α' 59/17.03.2022), με έναρξη ισχύος κατ' άρθρο 30 του ίδιου Νόμου από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως]*, ενώπιον της οποίας ασκείται η προσφυγή είναι αρμόδια για την εξέτασή της.

8. Επειδή, η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή **(α)** έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα, καθόσον η προσβαλλόμενη απόφαση, ως προελέχθη, κοινοποιήθηκε στους συμμετέχοντες μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ στις 11-4-2022 και η προσφυγή κατατέθηκε στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στις 20-4-2022, ήτοι κατατέθηκε εντός της προβλεπόμενης δεκαήμερης προθεσμίας από την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης, **(β)** ασκήθηκε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του Π.Δ. 39/2017 και **(γ)** κοινοποιήθηκε στην Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. από τη προσφεύγουσα με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αυθημερόν, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 361 και τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 362 του Ν . 4412/2016, και την παρ. 1 εδ. α του άρθρου 4 και την παρ. 2 του άρθ. 8 του Π.Δ. 39/2017.

9. Επειδή, μετ' εννόμου συμφέροντος ασκείται η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή, καθώς η προσφεύγουσα, καταταγείσα δεύτερη σε σειρά μειοδοσίας, θεμελιώνει το έννομο συμφέρον της στο γεγονός ότι μη νομίμως, κατά τους ισχυρισμούς της, κρίθηκαν αποδεκτές οι εξηγήσεις της οικονομικής προσφοράς της παρεμβαίνουσας και αναδείχθηκε η τελευταία προσωρινή ανάδοχος, ματαιώνοντας την προσδοκία της ιδίας, εκ του γεγονότος ότι ήταν η αμέσως επόμενη στην σειρά μειοδοσίας, να αναδειχθεί ανάδοχος της σύμβασης.

10. Επειδή η αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 365 της παρ. 1 του Ν. 4412/2016, κοινοποίησε μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ την προσφυγή αυθημέρον (21-4-2022) στους συμμετέχοντες και θιγόμενους από τυχόν αποδοχή της, προκειμένου να λάβουν γνώση και να ασκήσουν ενδεχομένως το δικαίωμα παρέμβασής τους.

11. Επειδή η παρεμβαίνουσα εταιρεία άσκησε νομίμως, με προφανές έννομο συμφέρον και εμπροθέσμως στις 21-4-2022 την υπό ιδία ημερομηνία Παρέμβασή της δια κατάθεσης στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, αιτούμενη την καθ' ολοκληρίαν απόρριψη της προσφυγής και τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλομένης απόφασης για τους σε αυτήν ειδικώς αναφερόμενους λόγους.

12. Επειδή, με την υπ' αριθμ. 871/2022 Πράξη του Προέδρου του 3^{ου} Κλιμακίου, ορίσθηκε Εισηγήτρια και ημερομηνία εξέτασης της προδικαστικής

προσφυγής η 27-5-2022 και κλήθηκε η αναθέτουσα αρχή να υποβάλει τις απόψεις της επί της προσφυγής.

13. Επειδή η αναθέτουσα αρχή κοινοποίησε εμπρόθεσμα στις 3-5-2022 στην Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. και στους συμμετέχοντες το με αριθμ. πρωτ. ΠΚΜ307057(1279)/3-5-2022 έγγραφο απόψεών της επί της προσφυγής, αιτούμενη την απόρριψη της προσφυγής για τους εκεί αναφερόμενους λόγους.

14. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω, η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή νομίμως εισάγεται ενώπιον του 3ου Κλιμακίου της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ., σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 346 και 360 Ν. 4412/2016, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν, και του άρθρου 3 του ΠΔ 39/2017, είναι τύποις παραδεκτή και πρέπει να εξεταστεί στην ουσία τους.

15. Επειδή με την προδικαστική προσφυγή της, η **προσφεύγουσα** αιτείται την ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης της αναθέτουσας αρχής, κατά το μέρος που έκρινε αποδεκτή την οικονομική προσφορά της παρεμβαίνουσας, αναδειχθείσας προσωρινής αναδόχου και έκανε δεκτές τις εξηγήσεις της στο πλαίσιο του άρθρ. 4.1. της Διακήρυξης, ισχυριζόμενη ότι η προσφορά της άνω εταιρείας μη νομίμως και κατά παράβαση των όρων της Διακήρυξης και του νόμου, κρίθηκε αποδεκτή, σε συνέχεια των παρασχεθεισών εξηγήσεών της, καθώς είναι ασυνήθιστα χαμηλή **και η αιτιολόγηση που υπέβαλε δεν καλύπτει το κόστος εκτέλεσης της σύμβασης**, ενώ σύμφωνα με τους υπολογισμούς και τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας η προσφορά της παρεμβαίνουσας παρίσταται ζημιογόνος και δη κατά το ποσό των **45.979,92€** και τούτο διότι **(Α)** όσον αφορά το **άμεσο** κόστος: 1) ως προς τις τιμές των υλικών δεν έχει υπολογίσει το κόστος μεταφοράς των υλικών στο τόπο του έργου ως και τις δαπάνες εκτέλεσης των αντίστοιχων εργασιών από το κατάλληλο προσωπικό, καθώς επίσης και τα πρόσθετα κόστη υλικών στα άρθρα 1.02, 1.48, 1.48.1, 1.48.2, 1.49 και 1.52 του Τιμολογίου, **(Β)** όσον αφορά το **έμμεσο** κόστος: οι δαπάνες έμμεσου κόστους δεν έχουν υπολογιστεί από την παρεμβαίνουσα, ενώ, ανέρχονται σε 22.166,88€, κατά τους υπολογισμούς της προσφεύγουσας και σύμφωνα με την Εγκύκλιο 9/2017. Συνεπεία των ανωτέρω, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται πως η πληττόμενη απόφαση της αναθέτουσας έσφαλε αποδεχόμενη τις εξηγήσεις της προσωρινής αναδόχου για την τεκμηρίωση της οικονομικής της

προσφοράς, **δοθείσης της μη συμπερίληψης των ανωτέρω κονδυλίων** που καθιστούν κατά την προσφεύγουσα ζημιογόνο την οικονομική προσφορά της πρώτης μειοδότριας. Τέλος, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι ακυρωτέα διότι ουδόλως συμμορφώθηκε με την εκδοθείσα 364/2022 απόφαση της ΑΕΠΠ, και τούτο διότι *«δεν απάντησε ειδικά και εμπεριστατωμένα στους ισχυρισμούς της προδικαστικής προσφυγής»* ούτε *«εξέτασε τις συγκεκριμένες ειδικές και κοστολογημένες αιτιάσεις περί άμεσου και έμμεσου κόστους της προσφεύγουσας»*, αλλά επανέλαβε τους γενικούς και αόριστους ισχυρισμούς της παρεμβαίνουσας εταιρείας, τους οποίους υιοθέτησε ανέλεγκτα, χωρίς να δικαιολογείται το ύψος της επίμαχης οικονομικής προσφοράς. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα, κατόπιν παράθεσης αποφάσεων της ΑΕΠΠ και νομολογίας των διοικητικών δικαστηρίων, ως και των ορισμών της Εγκυκλίου 9/2017 περί άμεσου και έμμεσου κόστους, επάγεται επί λέξει τα ακόλουθα στην υπό εξέταση δεύτερη προσφυγή της επί σκοπώ απόρριψης των εξηγήσεων και της οικονομικής προσφοράς της παρεμβαίνουσας:

«Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω παρατηρούμε τα ακόλουθα επί της αιτιολογήσεως της εταιρίας «….»:

Α. Άμεσο Κόστος

α) *ΤΙΜΕΣ ΥΛΙΚΩΝ.*

Έχουν ληφθεί υπόψη οι προσφορές των προμηθευτών …. (που προσφέρει ηλεκτρολογικά υλικά), … (που προσφέρει σιδηροϊστούς και παρελκόμενα αυτών) και …. (που προσφέρει υλικά σηματοδότησης), ο οποίος, σημειωτέον, είναι το ίδιο πρόσωπο που συμμετέχει στον διαγωνισμό με άλλη νομική μορφή

Όλοι οι ανωτέρω προμηθευτές προσφέρουν μόνο υλικά και όχι εργασίες. Συνεπώς τα υλικά αυτά για να μετατραπούν σε ολοκληρωμένες εργασίες του συμβατικού Τιμολογίου απαιτείται να προστεθούν αφενός οι δαπάνες μεταφοράς τους στο έργο αφετέρου οι δαπάνες εκτέλεσης των αντίστοιχων εργασιών από το κατάλληλο προσωπικό (δηλαδή ηλεκτρολόγους, χειριστές μηχανημάτων, εργατοτεχνίτες) και μηχανικό εξοπλισμό (εκσκαφείς, γερανοφόρα και καλαθοφόρα οχήματα κ.λπ.).

Περαιτέρω, πρέπει να προστεθούν σημαντικά κόστη υλικών τα οποία προκύπτουν από το Τιμολόγιο της σύμβασης, τα κυριότερα των οποίων είναι:

- *Η δαπάνη της πλαστικής ταινίας επισήμανσης που αφορά στις σωληνώσεις πολυαιθυλενίου του άρθρου 1.02.*
- *Η δαπάνη των υλικών που αναφέρονται στα άρθρα που αφορούν στους σιδηροϊστούς 1.48, 1.48.1, 1.48.2 & 1.49 (στο τεύχος του Τιμολογίου αριθμώνται ως 1.48, 1.49, 1.50 & 1.51) που περιλαμβάνουν, εκτός των σιδηροϊστών, αγκυρίων και ακροκιβωτίων που προσφέρει ο προμηθευτής ….., την εκσκαφή και την επανεπίχωση των τάφρων, τους σωλήνες διέλευσης καλωδίων, την προστασία των σωλήνων με άμμο ή σκυρόδεμα, τα ειδικά φρεάτια έλξης και επίσκεψης καλωδίων με το κάλυμμά τους, τους χάλκινους αγωγούς με τους ακροδέκτες τους, τα καλώδια τροφοδοσίας, την προκατασκευασμένη βάση σκυροδέματος με το φρεάτιο και την πλήρωση του κενού κάτω από τον ιστό με τσιμεντοκονία. Επίσης, δεν περιλαμβάνεται στους σιδηροϊστούς γεφυρών (άρθρα 1.48.2 & 1.49) η δαπάνη εκσκαφής-επανεπίχωσης και το κόστος της προκατασκευασμένης βάσης σκυροδέματος.*
- *Επίσης στο άρθρο 1.51 που αφορά το πίλλαρ οδοφωτισμού (στο τεύχος του τιμολογίου αριθμείται ως 1.53) περιλαμβάνονται εκτός από το πίλλαρ η εκσκαφή και η επανεπίχωση της βάσης έδρασης, η βάση από οπλισμένο σκυρόδεμα, οι χάλκινοι αγωγοί, η χάλκινη πλάκα γείωσης και οι ακροδέκτες. Στον συνημμένο Πίνακα 1 σημειώνεται το κόστος των υλικών εργασιών του έργου για τα οποία η προσωρινή μειοδότρια εταιρία «…..» έχει λάβει προσφορές, ενώ στον συνημμένο Πίνακα 2 συγκρίνεται το συνολικό κόστος αυτών των υλικών αυτών με τη δαπάνη του συνόλου των υλικών των εργασιών του έργου*

Από τον πίνακα 1 προκύπτει ότι η προσωρινή μειοδότρια έλαβε προσφορές για 24 κονδύλια του έργου από το σύνολο των 163 κονδυλίων του έργου.

Από τον συνημμένο Πίνακα 2 προκύπτει ότι ο προσωρινός μειοδότης έχει λάβει προσφορές υλικών για μεν την ομάδα εργασιών Α΄ για ποσοστό (96.145,00 € / 127.304,15 € =) 75,52% του συνόλου των εργασιών της ομάδας, για δε την ομάδα εργασιών Β΄ για ποσοστό (8.554,50 € / 15.317,45 € =) 55,85% του συνόλου των εργασιών της ομάδας αυτής.

Εφόσον γίνει αναγωγή αυτών των, κατά τη μειοδότρια εταιρία, ιδιαίτερα ανταγωνιστικών τιμών προσφοράς υλικών στο σύνολο του έργου, το ***κόστος αγοράς μόνον των υλικών για το σύνολο του έργου ανέρχεται σε 57.070,25 €****, όπως προκύπτει από τον συνημμένο πίνακα 2.*

Στο ανωτέρω ποσό πρέπει να προστεθούν:

- ***Το κόστος της μεταφοράς των υλικών*** *στον τόπο του έργου, το οποίο υπολογίζεται σε τρία τοις εκατό της αξίας τους, άρα:* ***3% x 57.070,25 = 1.712,11 €.***
- *Τα πρόσθετα κόστη υλικών που αφορούν στα άρθρα που προαναφέρθηκαν (1.02, 1.48, 1.48.1, 1.48.2, 1.49 και 1.51) ανέρχονται σε: Πλαστική ταινία (πλέγμα σήμανσης) 2.210,00 m x 0,25 €/m = 552,50 €. Πρόσθετα υλικά των σιδηροϊστών 12 τεμ. x 300 €/ιστό = 3.600,00 €.*
- *Πρόσθετα υλικά πίλαρ = 180,00 €.*

Συνολικό κόστος πρόσθετων υλικών = 552,50 + 3.600,00 + 180,00 = 4.332,50 €

β) *ΕΡΓΑΣΙΑ & ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΕΡΓΩΝ.*

Στην αιτιολόγησή της προσφοράς της, στη σελίδα 6, η εταιρία «….» σημειώνει ότι «οι εργασίες του εν λόγω έργου θα εκτελεστούν από μηχανήματα και εργατικό προσωπικό της μειοδότριας εταιρείας ….».

Σημειώνει, περαιτέρω, στην ίδια σελίδα: «Αντικατάσταση αποξήλωση τσιμεντοϊστών-σιδεροϊστών: Οι εν λόγω εργασίες θα εκτελεστούν με τα ιδιόκτητα γερανοφόρα και καλαθοφόρα οχήματα χωρίς την ανάγκη εκμίσθωσης ή ενοικίασης οχημάτων τρίτων. Σας παραθέτουμε κατάλογο μηχανολογικού εξοπλισμού της εταιρείας» και ότι «Εργασίες εγκαταστάσεων σηματοδοσίας: Το σύνολο των εργασιών θα εκτελεστούν από την μητρική εταιρεία …. και αφορά στο σύνολο της Β ομάδας.»

Στη δε σελίδα 7 της αιτιολόγησής της η προσωρινή μειοδότρια σημειώνει: «Συνοψίζοντας η εταιρεία … διαθέτει … Το προσωπικό είναι στεγασμένο και μόνιμο με συμβάσεις αορίστου χρόνου…. Παρά ταύτα, αναφέρουμε επιπρόσθετα, ρητώς, ότι οι εργαζόμενοι της εταιρείας λαμβάνουν όλες τις νομίμως προβλεπόμενες αποδοχές και η εταιρεία καλύπτει πλήρως τις ασφαλιστικές της εισφορές, καθώς και τις φορολογικές της υποχρεώσεις».

Σημειωτέον ότι το κόστος εκτέλεσης των εργασιών του έργου δεν υπολογίστηκε στην επίμαχη αιτιολόγηση ούτε προσκομίστηκε κάποια εργασιακή σύμβαση ούτε, τέλος, κάποια άδεια για τα μηχανήματα έργων που περιλαμβάνονται στον σχετικό πίνακα της προσωρινής αναδόχου.

Για να εκτελεσθούν οι εργασίες του έργου θα απαιτηθεί ένα συνεργείο τριών εργαζομένων σε ημερήσια βάση αποτελούμενο από έναν έμπειρο χειριστή

μηχανήματος έργου (γερανοφόρου ή καλαθοφόρου οχήματος), έναν έμπειρο ηλεκτρολόγο και έναν βοηθό ηλεκτρολόγου.

Επίσης, λόγω της φύσης του έργου που αφορά στην εκτέλεση εργασιών σε οδούς και έχει αυξημένες απαιτήσεις για κυκλοφοριακές ρυθμίσεις και εργοταξιακή σήμανση όπως προβλέπεται από τους γενικούς όρους του τιμολογίου μελέτης, πρέπει να υπολογιστεί το κόστος επιπλέον ενός εργατοτεχνίτη για την κάλυψη της απαίτησης αυτής.

Περαιτέρω, δεδομένου ότι η προσωρινή ανάδοχος δηλώνει ότι δεν απαιτείται εργοτάξιο στον τόπο του έργου αλλά θα εξυπηρετείται καθημερινά από την έδρα της, πρέπει να συνυπολογιστεί η δαπάνη των καυσίμων για τη μετάβαση και επιστροφή του συνεργείου στη βάση του, δηλαδή μία χιλιομετρική απόσταση 200 Km για την απόσταση Καλαμαριά -Έδεσσα, χωρίς να υπολογισθεί η μετάβαση σε μακρινότερες διαδρομές ή η υπερωριακή απασχόληση αφού η απόσταση αυτή απαιτεί 3 ώρες διαδρομής.

Επομένως, έχοντας υπόψη την υπ' αριθ. 4241/127/30-1-2019 απόφαση του Υπουργείου Εργασίας (ΦΕΚ Β΄173/30-1-2019) για τους κατώτατους μισθούς των εργατοτεχνιτών, καθώς και τις απαιτήσεις του έργου για εξειδικευμένο προσωπικό, η εργατική δαπάνη ανέρχεται σε:

- Δαπάνη χειριστή μηχανήματος έργου 15ετίας με ασφαλιστικές εισφορές, δώρα και επιδόματα: 54 €/ημέρα.

- Δαπάνη ηλεκτρολόγου 12ετίας με ασφαλιστικές εισφορές, δώρα και επιδόματα: 43 €/ημέρα.

- Δαπάνη βοηθού ηλεκτρολόγου 10ετίας με ασφαλιστικές εισφορές, δώρα και επιδόματα: 38 €/ημέρα. - Δαπάνη βοηθού ηλεκτρολόγου-εργατοτεχνίτη 8ετίας με ασφαλιστικές εισφορές, δώρα και επιδόματα: 33 €/ημέρα.

- Καύσιμα για την μετάβαση-επιστροφή και λειτουργία επί του έργου του οχήματος-μηχανήματος έργου: 40 €/ημέρα.

Άρα ημερήσιο κόστος του συνεργείου: 54 + 43 + 38 + 33 + 40 = 208 €.

Στη διακήρυξη του έργου, στο άρθρο 12, αναφέρεται ότι η προθεσμία εκτέλεσης του έργου ορίζεται σε οκτώ (8) μήνες από την υπογραφή της σύμβασης.

Υπολογίζοντας ότι λόγω της μεγάλης εμπειρίας και υψηλής παραγωγικότητας που επικαλείται ο προσωρινός μειοδότης το σύνολο του έργου θα αποπερατωθεί σε 180 εργάσιμες ημέρες, ***έχουμε δαπάνη εργασιών 180 ημ. x 208 (€/ημ) = 37.440,00 €.***

Β. Έμμεσο Κόστος:

Αριθμός απόφασης: 898/2022

Παραθέτουμε κατωτέρω πίνακα που αφορά στις δαπάνες του έμμεσου κόστους και τα χρονικώς συνηρτημένα γενικά έξοδα, τα οποία δεν υπολογίζει η προσωρινή μειοδότρια εταιρία, είναι όμως αναμφισβήτητα καθώς προκύπτουν από τους γενικούς όρους του τιμολογίου και τα τεύχη της σύμβασης (διακήρυξη) και έχουν αναλυθεί διεξοδικά στην εγκύκλιο ΔΝΣβ΄/οικ29145/Φ.ΕΓΚΥΚΛ./25-4-2017 του ΥΠΕΧΩΔΕ.

- *Οι δαπάνες του έμμεσου κόστους υπολογίζονται επί του προϋπολογισμού μελέτης (193.548,39 €) πλην των φόρων & κρατήσεων όπου ο υπολογισμός γίνεται επί του ποσού μετά από ΓΕ+ΕΟ της προσφοράς της προσωρινής μειοδότριας «….» που είναι 76.692,02 €.*
-

Α/Α	Είδος δαπάνης έμμεσου κόστους	Υπολογισμός	Ποσό (€)
1	Ασφάλιστρα έργου	0,50% x 193.548,39	967,74
2	Εγγυητικές επιστολές έργου	0,30% x 193.548,39	580,65
3	Δαπάνες δημοσίευσης και γενικά επισφαλή έξοδα	0,70% x 193.548,39	1.354,84
4	Φόροι	3,00% x 76.692,02	2.300,76
5	Κράτηση ΤΕΕ-ΕΜΔΥΔΑΣ	0,60% x 76.692,02	460,15
6	Κράτηση ΠΟΜΗΤΕΔΥ	0,25% x 76.692,02	191,73
7	Κράτηση ΕΑΑΔΗΣΥ	0,07% x 76.692,02	53,68
8	Κράτηση ΑΕΠΠ	0,06% x 76.692,02	46,02
9	Διάθεση μέσω ατομικής προστασίας	0,02% x 193.548,39	38,71
10.			
10	Δαπάνες προσυμβατικού σταδίου	0,08% x 193.548,39	154,84
11	Δαπάνες επισκόπησης μελετών και συμπλήρωσης ΣΑΥ-ΦΑΥ	0,30% x 193.548,39	580,65
12	Συντήρηση έργου	0,25% x 193.548,39	483,87
13	Λήψη μέτρων για συμμόρφωση στους περιβαλλοντικούς όρους του έργου	0,20% x 193.548,39	387,10
14	Προσωπικό γενικής επιστασίας & διοίκησης αναδόχου	4,00% x 193.548,39	7.741,94
15	Εξωτερικοί τεχνικοί	0,30% x 193.548,39	580,65

	σύμβουλοι με χρήση αυτοκινήτων		
16	Μετρήσεις γενικών δεικτών και παραμέτρων	0,20% x 193.548,39	387,10
17	Τόκοι κεφαλαίων κίνησης, χρηματοοικονομικό κόστος και κόστος δέσμευσης καταθέσεων για εγγυητικές	0,80% x 193.548,39	1.548,39
18	Το αναλογούν σε σχέση με την συμμετοχή του έργου στο κύκλο εργασιών της επιχείρησης κόστος έδρας της επιχείρησης	2,20% x 193.548,39	4.258,06
Άθροισμα δαπανών εμμέσου κόστους			**22.116,88**

Γ. Σύνοψη

Αθροίζοντας όλες τις δαπάνες που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη ανάλυση προκύπτει:

*Κόστος αγοράς υλικών για το σύνολο του έργου **57.070,25 €***

*Κόστος μεταφοράς υλικών επί τόπου του έργου **1.712,11 €***

*Κόστος πρόσθετων υλικών του έργου **4.332,50 €***

*Δαπάνη εργασιών και καυσίμων του έργου **37.440,00 €***

*Δαπάνη έμμεσου κόστους του έργου **22.116,88 €***

*Το σύνολο αυτών ανέρχεται στο ποσό των **122.671,74 €**, ποσό πολύ μεγαλύτερο από τις προσδοκώμενες εισπράξεις της προσωρινής αναδόχου τις οποίες υπολόγισε σε 76.692,02 €, συνεπώς προκύπτει **αρνητικό αποτέλεσμα 76.692,02 - 122.671,74 = - 45.979,92 €**.*

Είναι σαφές ότι η εταιρία ….. δεν επιχείρησε μία εμπεριστατωμένη κοστολόγηση αλλά εκ του προχείρου προσπάθησε να δικαιολογήσει τη μη σοβαρή οικονομική προσφορά της ισχυριζόμενη ότι οι τιμές προσφοράς των υλικών είναι εύλογες και δίνουν ένα περιθώριο κέρδους και ότι το προσφερόμενο ποσοστό έκπτωσης (54,43%) είναι εντός των πλαισίων των συνηθισμένων εκπτώσεων που δίδονται σε τέτοιου είδους έργα.

***Αποδεικνύεται όμως ότι το αποτέλεσμα είναι ζημιογόνο και, συνεπώς, είναι απορριπτέα η προσφορά της**».*

16. Επειδή η αναθέτουσα αρχή στις υποβληθείσες με αριθμ. πρωτ. ΠΚΜ307057(1279)/3-5-2022 απόψεις της, αντικρούει τον προβαλλόμενο λόγο

της προσφυγής που αφορά τον μη υπολογισμό και τη μη συμπερίληψη του έμμεσου κόστους στην αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της παρεμβαίνουσας, ενώ ουδέν αναφέρει επί των αιτιάσεων της προσφεύγουσας περί μη συμπερίληψης κονδυλίων στο άμεσο κόστος του έργου και στο ζημιογόνο, κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, αποτέλεσμα της προσφοράς της προσωρινής αναδόχου. Ειδικότερα, η αναθέτουσα αρχή στο έγγραφο των απόψεων της προβάλλει επί λέξει τα κάτωθι:

«...Η Επιτροπή Διαγωνισμού προέβη στην σύνταξη του 2ου Πρακτικού, έπειτα από την αρ. ΠΚΜ 190971 (798) / 15-03-2022 Πρόσκληση, στο οποίο συμπεριέλαβε την απαιτούμενη αιτιολογία αποδοχής της προσφοράς της εταιρίας «….» και απόρριψης της προσφοράς της εταιρίας «…….»

2. Η Οικονομική Επιτροπή της ……, με την αρ.365/2022 Απόφασή της, ενέκρινε το 2ο Πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού και ανέθεσε το έργο στην Εργοληπτική Επιχείρηση «…..»

3. Με την 2η Προδικαστική Προσφυγή της, η εταιρία «…….» προβάλει ότι η προσφορά της εταιρίας «…..» πρέπει να απορριφθεί διότι δεν υπολόγισε το έμμεσο κόστος του έργου βάση της Εγκυκλίου ΔΝΣβ΄/οικ29145/Φ.ΕΓΚΥΚΛ./25-04-2017 του ΥΠΕΧΩΔΕ.

4. Η Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ., με την αρ.630/2022 Απόφασή της, εξέτασε την με ΓΑΚ ΑΕΠΠ 333/01-03-2022 Προδικαστική Προσφυγή και αναφέρει ότι: «…Στην Εγκύκλιο αναφέρεται ότι πρόκειται για μια πρώτη, αδρή προσέγγιση για την κατανομή των επιμέρους ποσοστών του έμμεσου κόστους του έργου, δηλαδή των Γενικών Εξόδων και ενός εύλογου Εργολαβικού Οφέλους . Η θεώρηση έγινε με κάποιες ¨μέσες¨ συνθήκες, δηλαδή έργο προϋπολογισμού 1.000.000 συμβατικής διάρκειας 12 μηνών……. Επομένως η προαναφερθείσα Εγκύκλιος 9/2017 του Υπουργού ΥΠΟΜΕ δεν θεσπίζει υποχρεωτικό κανόνα δικαίου για την συνταξη των προσφορών, οι δε διαγωνιζόμενοι μπορούν να υπολογίσουν με διαφορετικότρόπο τα οικεία μεγέθη, εν όψει των εκάστοτε ιδιαιτεροτήτων και συνθηκών κάθε έργου. …»

5. Το φυσικό αντικείμενο του έργου αφορά ….

6. Κατά το πρόσφατο παρελθόν εκτελέσθηκαν στην …. συμβάσεις έργων παρόμοιου φυσικού αντικειμένου με παρόμοια έκπτωση, τα οποία ολοκληρώθηκαν και παρελήφθησαν από τις επιτροπές παραλαβής των έργων, χωρίς παρατηρήσεις».

17. Επειδή η **παρεμβαίνουσα** προς αντίκρουση των αιτιάσεων της προσφεύγουσας αντιτείνει ότι οι υπολογισμοί της τελευταίας, τόσο αναφορικά με το άμεσο όσο και με το έμμεσο κόστος, είναι αυθαίρετοι και αναπόδεικτοι αναφέροντας επί λέξει τα ακόλουθα στην υποβληθείσα παρέμβασή της:

«....Όπως αναφέρω στην ως άνω αιτιολόγηση της προσφοράς μου όλες οι εργασίες θα εκτελεστούν από μηχανήματα και εργατικό προσωπικό της εταιρείας, ενώ σημαντικό τμήμα των εργασιών αναλαμβάνει και ο κύριος μέτοχος της εταιρείας η ατομική επιχείρηση …….

Λόγω της φύσης των έργων συντήρησης οδικού φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης και της μεγάλης εμπειρίας (βλέπε αντίστοιχα Πιστοποιητικά Διαχείρισης Ποιότητας 2001,14001 και 45001) που έχει η Εταιρεία στον τομέα αυτό επιτυγχάνεται υψηλή παραγωγικότητα, επιμερισμός του κόστους λειτουργίας με πολλά παράλληλα έργα που εκτελεί. Δεν απαιτούνται έξοδα συντήρησης εργοταξίου λόγω της μικρής απόστασης του έργου από την έδρα της εταιρείας και λόγω της κυλιόμενης σήμανσης λόγω εργασιών μικρής κλίμακας επεμβάσεων ανά βλάβη (μικρότερη του 48ωρου). Επίσης η Εταιρεία έχει προμηθευτεί μεγάλες ποσότητες σε βασικά υλικά για την συντήρηση φωτιστικών σωμάτων οδικού φωτισμού και σηματοδοτών, καθώς εκτελεί υπεργολαβικά παρόμοιο έργο στην ΠΕ Έβρου, την ΠΕ Ροδόπης, ενώ αναμένεται ανάληψη παρόμοιου έργου στην ΠΕ Καβάλας (στάδιο απόρριψης 1ου προσωρινού αναδόχου λόγω ελλείπων δικαιολογητικών, και ακολούθως κλήση της εταιρείας μας για προσκόμιση δικαιολογητικών κατακύρωσης)

Η εταιρεία ….είναι μέλος του ομίλου τεχνικών εταιρειών με μητρική την ατομική εταιρεία …., που κατέχει το 85% της αναδόχου εταιρείας. Μέτοχοι της εταιρείας είναι: μηχανολόγος μηχανικός ΠΕ με εμπειρία 12 ετών, ηλεκτρολόγος μηχανικός ΠΕ με εμπειρία 15 ετών, πολιτικός μηχανικός ΠΕ με εμπειρία 10 ετών, ενώ η εταιρεία συνεργάζεται με πολιτικό μηχανικό συγκοινωνιολόγο ΠΕ με εμπειρία 20 ετών. Οι εταίροι της εταιρείας προσφέρουν την τεχνογνωσία τους στην εταιρεία εισφέροντας και την προσωπική τους εργασία ενώ το γεγονός ότι τόσο η εταιρεία … όσο και η …. έχουν «κοινή γραμμή» καθιστούν τις παρεχόμενες υπηρεσίες πλέον ανταγωνιστικές. Χαρακτηριστικό είναι πως η ατομική εταιρεία, που τυγχάνει μέτοχος της ΙΚΕ έχει εκτελέσει έργα προϋπολογισμού 586.350,58 ευρώ την τελευταία πενταετία με εκπτώσεις από 9% έως 61%.

Η εταιρεία …. διαθέτει ιδιόκτητο μηχανολογικό εξοπλισμό, όπως προκύπτει από σχετικό κατάλογο που προσκόμισα, [από 4-11-2021 πίνακας μηχανημάτων] και

ειδικότερα διαθέτει α) γερανοφόρο όχημα 18 τόνων μικτού φορτίου με γερανό HIAB100, γερανοφόρο όχημα 3,5 τόνων μικτού φορτιού με γερανό HMF 56, γ) Καλαθοφόρο όχημα Nissan Cabstar 20 m, δ) επαγγελματικό όχημα τύπου mini Van 3,5 τόκων, ε) τρέιλερ εργοταξιακής σήμανσης, στ) αρμοκόπτης, ζ) κομπρεσέρ 3500 Watt η) κομπρεσέρ 2500 Watt κ.λ.π..

Στην αιτιολόγηση μου συμπεριέλαβα και τον προϋπολογισμό των εργασιών, τον πίνακα μηχανημάτων, καθώς και τις προσφορές για την προμήθεια υλικών των εταιρειών …. (ηλεκτρολογικά υλικά), …. (σιδηροιστοί και παρελκόμενα αυτών) και …. (υλικά σηματοδότησης) καθώς και σαφή και ειδική αιτιολογία για κάθε προσφορά».

Περαιτέρω επί των προσφυγικών αιτιάσεων ως προς την μη συμπερίληψη στην αιτιολόγηση του κόστους της δαπάνης για την εκτέλεση των εργασιών από κατάλληλο προσωπικό (αμοιβές των εργαζομένων στο έργο), η παρεμβαίνουσα αντιτείνει ότι «*Δεν μου ζητήθηκε να προσκομίσω κανένα περαιτέρω έγγραφο ή Συλλογική Σύμβαση Εργασίας ή Πίνακα Προσωπικού κ.λ.π. και τα οποία και προφανώς μπορώ να τα προσκομίσουμε με τη πρώτη ζήτηση».*

Αναφορικώς με την εφαρμογή της Εγκυκλίου 9/2017 και τον υπολογισμό του έμμεσου κόστους, η παρεμβαίνουσα αντιτείνει *«…ότι δεν είναι δεσμευτική καθώς αποτελεί κατευθυντήρια Οδηγία ενώ ακόμη δεν έχει εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 6 του άρθρου 88 του Ν. 4412/2016 απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών που να ορίζει τα κριτήρια δυνάμει των οποίων μία προσφορά θεωρείται ασυνήθιστα χαμηλή.*

Το συγκεκριμένο έργο ανήκει στη κατηγορία έργων … και αφορά παρεμβάσεις σε όλο το μήκος του Επαρχιακού και Εθνικού Οδικού Δικτύου της …..

Είναι ένα δίκτυο ιδιαίτερα εκτεταμένο και άρα δεν έχει ούτε απαιτεί μια σταθερή εργοταξιακή εγκατάσταση όπως τα λοιπά Δημόσια έργα Κατασκευής (όπως π.χ. η κατασκευή ενός γηπέδου)»

Επί των κατ' ιδίων ειδικών και κοστολογημένων αιτιάσεων της προσφεύγουσας που αφορούν το άμεσο και έμμεσο κόστος, η παρεμβαίνουσα, προβάλλει τα κάτωθι:

*«Ως προς την αιτιολόγηση μου για το **Άμεσο Κόστος – Τιμές Υλικών**:*

Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι οι προσφορές ων προμηθευτών …….. (ηλεκτρολογικά υλικά), …….(σιδηροιστοί και παρελκόμενα αυτών) και ….. (υλικά σηματοδότησης) αφορούν μόνο τα υλικά και όχι τις εργασίες. Στη συνέχεια

επιχειρεί να «προσθέσει» το κόστος μεταφοράς των υλικών και τα πρόσθετα αναφερόμενα στην προσφυγή της κόστη [σελ. 22 της προσφυγής].

Όπως ενδελεχώς αναλύουμε στην αιτιολόγηση μου τα υλικά θα μεταφέρονται με ιδιόκτητα μεταφορικά μέσα και όχι με μεταφορική εταιρεία ή με μίσθωση οχημάτων, συνεπώς το κόστος αυτό υπολογιζόμενο αυθαίρετα σε 3% δεν υφίσταται. Ομοίως δεν υφίστανται και δεν αποδεικνύονται ούτε αιτιολογούνται τα λοιπά πρόσθετα κόστη, καθώς δεν εδράζονται στην διακήρυξη, υπολογίζονται αυθαίρετα με μόνο προφανή σκοπό την «δημιουργία» μεγαλύτερου κόστους για την υποστήριξη της προσφυγής.

Ως προς την αιτιολόγηση μου για το Άμεσο Κόστος – Εργασία & Μηχανήματα Έργων:

Καταρχάς κατά το στάδιο αυτό του διαγωνισμού δεν υπάρχει υποχρέωση ούτε μου ζητήθηκε από την Αναθέτουσα Αρχή να προσκομίσω συμβάσεις εργασίας ή άδειες για τα μηχανήματα που θα χρησιμοποιήσω, ο δε ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι δεν προσκομίστηκαν εργασιακές συμβάσεις ούτε άδεια για τα μηχανήματά έργων αλυσιτελώς προβάλλεται.

Η προσφεύγουσα όλως αορίστως και αναποδείκτως λαμβάνει ως δεδομένους τους αυθαίρετους υπολογισμούς της ως προς τις ημέρες που θα χρειαστεί για να αποπερατωθεί το έργο καθορίζοντας αυτές αυθαίρετα σε 180 ημέρες, ως προς τα άτομα που θα χρειαστεί για απασχοληθούν και το κόστος του συνεργείου αυτού, ως προς τα καύσιμα για την μετάβαση – επιστροφή και λειτουργία επί του έργου του μηχανήματος έργου, ανάγοντας το κόστος αυτό συνολικά σε 37.440,00 ευρώ (!) [σελ. 24 της προσφυγής], προκειμένου να βάλλει κατά της προσφοράς μας.

Δημιουργεί με τον τρόπο αυτό ένα κόστος εργασιών αυθαίρετο και ανυπόστατο.

Το συγκεκριμένο έργο εκτελείται μετά από έγγραφες εντολές της Αναθέτουσας Υπηρεσίας και στα πλαίσια του χρονοδιαγράμματος, το οποίο είναι βάση του άρθρου 12 της διακήρυξης, οχτώ (8) μήνες. Αυτό δεν συνεπάγεται ότι το έργο εκτελείται καθημερινά επί οκτώ (8) μήνες. [Εσκεμμέναίσως] Η προσφεύγουσα παραβλέπει να αναφέρει ότι έναν (1) μήνα θα χρειαστεί να υποβάλλει ο ανάδοχος Χρονοδιάγραμμα Έργου, ΣΑΥ – ΦΑΥ και να πάρει εγκρίσεις υλικών και περίπου άλλους τρεις έως τέσσερις (3-4) μήνες χρειάζεται η έγκριση των προσωρινών εργοταξιακών μελετών σήμανσης εκτελούμενων οδικών έργων μικρής (κάτω των 48 ωρών) διάρκειας. Απομένουν τέσσερις (4) μήνες το πολύ για την εκτέλεση του έργου, οπότε και πάλι η παρουσία του συνεργείου δεν είναι καθημερινή αλλά ανάλογη με τις ανακυπτόμενες βλάβες σε συνδυασμό με τον προγραμματισμό του

έργου που θα χαράξει η εταιρεία, και που αποτελεί δική της διαχειριστική απόφαση. Αυτό σημαίνει ότι το «υποτιθέμενο» κόστος που εφηύρε η προσφεύγουσα δεν υφίσταται και είναι παντελώς αυθαίρετο και αβάσιμο.

Ομοίως η προσφεύγουσα επιχειρεί να ορίσει με πρόχειρους και αυθαίρετους υπολογισμούς το ημερήσιο κόστος του συνεργείου σε 208 ευρώ [σελ. 24 της προσφυγής].Για να καταφέρει να «αυξήσει» όπως την βολεύει το κόστος αυτό αναφέρεται σε α) δαπάνη χειριστή μηχανήματος έργου 15ετίας με ασφαλιστικές εισφορές, δώρα και επιδόματα: 54 €/ημέρα. Αυθαίρετα ορίζει ότι ο χειριστής αυτός πρέπει να έχει εμπειρία 15ετίας χωρίς να υπάρχει καμία τέτοια υποχρέωση από την διακήρυξη ή από κάποια κανονιστική άλλη διάταξη.

Με τον ίδιο ακριβώς τρόπο ορίζει ότι θα απασχολήσω ηλεκτρολόγο 12ετίας, βοηθό ηλεκτρολόγο 10ετίας, εργατοτεχνίτη 8ετίας κοκ προκειμένου να δημιουργεί «πλασματικά» και αναπόδεικτα κόστη για το έργο. Ομοίως αυθαίρετα υπολογίζει το κόστος μετάβασης, χωρίς να ξέρει τα χιλιόμετρα της κάθε ημέρας εργασίας ούτε φυσικά το κόστος του καυσίμου το οποίο είναι μεταβαλλόμενο.

Ως προς την αιτιολόγηση μου για το Έμμεσο Κόστος:

Η προσφεύγουσα αναπόδεικτα υπολογίζει με ενσωματωμένο στην προσφυγή της πίνακα το έμμεσο κόστος του έργου το οποίο αθροίζει στο ποσό των 22.116,88 ευρώ, χωρίς αυτό να ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.

Αντίθετα τόσο με την αιτιολόγηση μας και από τον κατωτέρω πίνακα επί της συμβατικής αξίας του έργου (88.200,78) προκύπτει άθροισμα δαπανών έμμεσου κόστους ποσού 6.381,98 ευρώ και όχι 22.116,88 που εσφαλμένως και αυθαιρέτως υπολογίζει η προσφεύγουσα...[...]».

18. Επειδή, στο **άρθρο 18** του Ν. 4412/2016 ορίζεται ότι: *«1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης...».*

19. Επειδή στο **άρθρο 88** του Ν. 4412/2016, ως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 32 του ν. 4782/2021 (με έναρξη ισχύος την 1.6.2021) ορίζεται ότι: *«1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος*

*που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής. Αν οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. 2. Οι εξηγήσεις της παρ. 1 μπορεί να αφορούν ιδίως: α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών, β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή την εκτέλεση του έργου, γ) την πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα, δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, περί αρχών που εφαρμόζονται στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89, ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 131, περί υπεργολαβίας, στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 89, περί δικαιολογητικών σχετικά με τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές. 3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παρ. 2. Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18. 4. .....ή. 5..... **5α**. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, σε κάθε περίπτωση, τεκμαίρονται προσφορές που υποβάλλονται σε διαγωνισμό και εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι συνιστούν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο. Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του οικονομικού*

φορέα, ιδίως ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της σύμβασης ανάθεσης που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ` όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης. 6. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών, του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών για δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και του Υπουργού Υγείας για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας ιατροτεχνολογικών αγαθών και παροχής συναφών υπηρεσιών, μπορεί να ορίζονται η μέθοδος και τα κριτήρια, δυνάμει των οποίων μία προσφορά κρίνεται ως ασυνήθιστα χαμηλή, καθώς και ο τρόπος σύνδεσης των κριτηρίων αξιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών με μηχανισμούς καταγραφής τιμών, όπως τα παρατηρητήρια τιμών. Με την ανωτέρω προβλεπόμενη απόφαση δύναται να ορίζονται οι προϋποθέσεις βάσει των οποίων η αναθέτουσα αρχή μπορεί να παρεκκλίνει από την εφαρμογή κάποιων εκ των αναφερόμενων σε αυτήν κριτηρίων».

20. Επειδή, με τις διατάξεις του άρθρου 32 Ν. 4782/2021 προστέθηκε στο άρθρο 88 Ν. 4412/2016 η παρ. $5^{α}$, με την οποία εισήχθη, συγκεκριμένα ως προς τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, νομοθετικό τεκμήριο για την εμφάνιση μίας προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής. Ειδικότερα, προβλέφθηκε ότι τεκμαίρονται ως ασυνήθιστα χαμηλές, οι προσφορές εκείνες που εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη του δέκα τοις εκατό (10%) από τον μέσο όρο του συνόλου των παραδεκτών προσφορών. Αναλυτικότερα, όπως επεξηγείται και στην αιτιολογική έκθεση του Ν. 4782/2021, με τις εν λόγω διατάξεις καθορίζεται ένα «*συνδυασμένο όριο έκπτωσης*», άνω του οποίου η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να καλέσει τον οικονομικό φορέα όπως αιτιολογήσει την προσφερόμενη τιμή και ο οικονομικός φορέας υποχρεούται να υποβάλει έγγραφες εξηγήσεις, τυχόν δε άρνησή του επάγεται την κήρυξη της προσφοράς του ως απαράδεκτη και την κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής. Ειδικότερα, μετά τη θέσπιση του ανωτέρω ορίου έκπτωσης, οι αναθέτουσες αρχές δεν διαθέτουν πλέον διακριτική ευχέρεια να εκτιμήσουν εάν μία προσφορά που αποκλίνει κατά 10% από τον μέσο όρο των εκπτώσεων των λοιπών παραδεκτών προσφορών του διαγωνισμού

εμφανίζεται κατ' αρχήν ως ασυνήθιστα χαμηλή, **αλλά υποχρεούνται, κατά δεσμία αρμοδιότητα πλέον, να καλέσουν τον εν λόγω προσφέροντα για παροχή εξηγήσεων επί της προσφερθείσας τιμής**. Και ναι μεν στην περίπτωση του άρθρ. 88 παρ. 5[A], **ο χαρακτηρισμός της προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής δεν ερείδεται σε συγκεκριμένα κόστη ή ποσοστά έκπτωσης εργασιών που η ίδια η αναθέτουσα αρχή θεωρεί κατόπιν ενός πρώτου ελέγχου ότι δεν επαρκούν για τις ανάγκες του έργου,** αλλά λαμβάνει χώρα κατά δέσμια αρμοδιότητα της αναθέτουσας αρχής αφ' ης στιγμής και εφόσον διαπιστωθεί η άνω απόκλιση από το μέσο όρο των προσφορών, **ωστόσο, εξακολουθούν να εφαρμόζονται κατά τα λοιπά οι διατάξεις του άρθρου 88 Ν. 4412/2016 σχετικά με την παροχή εξηγήσεων από τους οικονομικούς φορείς και την αξιολόγηση αυτών από τις αναθέτουσες αρχές.** Έτσι, για την τεκμηρίωση της προσφερόμενης τιμής, οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να αποδείξουν με κάθε πρόσφορο τρόπο, και – ενδεικτικώς, αλλά όχι αποκλειστικώς – με αναφορά στα στοιχεία της παρ. 2 του άρθρου 88 Ν. 4412/2016 την σοβαρότητα και την φερεγγυότητα των προσφορών τους σε σχέση με την συγκεκριμένη υπό ανάθεση σύμβαση. Τα στοιχεία του άρθρου 88 παρ. 2 Ν. 4412/2016 αναφέρονται ενδεικτικά, και όχι περιοριστικά, **τούτο, όμως, δεν σημαίνει ότι οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να τεκμηριώσουν την προσφερόμενη τιμή με στοιχεία κρίσιμα σε σχέση με την συγκεκριμένη σύμβαση, και όχι με την εν γένει επιχειρηματική τους δραστηριότητα ή με προηγούμενες διαγωνιστικές διαδικασίες** (πρβλ. ΔΕΕ Slovensko, ο.π., σκ. 30, ΔΕφΑθ 120/2020). Περαιτέρω, στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται η ανάπτυξη μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και του διαγωνιζομένου ενός «ουσιαστικού διαλόγου», ο οποίος πρέπει να λαμβάνει χώρα σε χρόνο κατάλληλο, ήτοι κατά την αξιολόγηση των προσφορών και πριν τη λήψη της απόφασης για την ανάθεση της σύμβασης, με σκοπό την αποτροπή αυθαίρετων εκτιμήσεων της αναθέτουσας αρχής και τη διασφάλιση πραγματικού ανταγωνισμού μεταξύ των υποψηφίων αναδόχων. Στο πλαίσιο αυτό, δεν αποκλείεται, μετά την αρχική εκτίμηση των απαντήσεων των οικονομικών φορέων, να κληθούν αυτοί εκ νέου, με **νέα και συγκεκριμένη πρόσκληση** της αναθέτουσας αρχής, να αιτιολογήσουν τα σημεία των προσφορών τους που εξακολουθούν να προκαλούν αμφιβολίες ή που κρίνονται ανεπαρκή ή ανακριβή (πρβλ. ΣΤΕ

199/2021). Η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αξιολογήσει το σύνολο των υποβαλλόμενων στοιχείων και να κρίνει επ' αυτών με αιτιολογημένη κρίση, πριν την απόφασή της για την αποδοχή ή την απόρριψη της προσφοράς. Εκ τούτων παρέπεται ότι η αξιολογική κρίση στις σχετικές διευκρινίσεις επί της εκάστοτε κατατεθείσας προσφοράς διαγωνιζομένου πρέπει να γίνεται πρωτογενώς από την αναθέτουσα αρχή, η οποία οφείλει να προβεί **σε ευρύ έλεγχο ουσίας** των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, **ενώ οι κρίσεις της υπόκεινται σε έλεγχο αιτιολογίας από τα αρμόδια όργανα, όπως εν προκειμένω η ΕΑΔΗΣΥ**.

21. Επειδή στη Διακήρυξη του διαγωνισμού που αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο αυτού, δεσμεύοντας αμφίδρομα την αναθέτουσα αρχή και τους διαγωνιζόμενους (ΕΑ ΣτΕ 352/2016, 53/2011, ΣτΕ 3669/2015, 5022/2012), σε σχέση με τα τιθέμενα ζητήματα ορίζονται τα ακόλουθα:

- Καταρχάς το φυσικό **αντικείμενο** του έργου, σύμφωνα με **το άρθρ. 11.3** της Διακήρυξης, είναι η **συντήρηση των εγκαταστάσεων οδικού φωτισμού** σε όλο το οδικό δίκτυο αρμοδιότητας συντήρησης …. …….. και **η συντήρηση εγκαταστάσεων σηματοδότησης** στο Επαρχιακό οδικό δίκτυο της …… για χρονικό διάστημα οκτώ μηνών. Οι βασικότερες εργασίες που προβλέπονται κατά το ως άνω άρθρο της Διακήρυξης είναι οι ακόλουθες: **(1)** Εγκατάσταση καλωδίου αλουμινίου στο δίκτυο ηλεκτροφωτισμού στο κόμβο Μελισσίου, στο τμήμα Μαυροβούνι-Μελίσσι και στην περιφερειακή οδό Έδεσσας. Στα παραπάνω σημεία δεν υπάρχουν εγκατεστημένα καλώδια και με την εγκατάσταση των καλωδίων και όποιες άλλες εργασίες κριθούν απαραίτητες θα τεθούν σε λειτουργία, **(2)** Αποκατάσταση ασφαλούς λειτουργίας των εγκαταστάσεων ηλεκτροφωτισμού μετά από ατύχημα (αποσύνδεση και απομάκρυνση σπασμένων ιστών και κατεστραμμένων υλικών, επανατροφοδότηση υπόλοιπου δικτύου). Η παραπάνω εργασία πρέπει να μπορεί να εκτελεστεί και εκτός του ωραρίου που προβλέπεται στο άρθρο 7 της Ε.Σ.Υ., **(3)** Αναζήτηση, εντοπισμός και αποκατάσταση βραχυκυκλώματος στα υπόγεια ηλεκτρικά δίκτυα με την χρησιμοποίηση μούφας ή αντικατάσταση του αντιστοίχου καλωδιακού τμήματος. Η εργασία αυτή θα περιλαμβάνει σε κάθε περίπτωση τον έλεγχο της συμμετρικής φόρτισης των τριών

φάσεων του δικτύου, την καταγραφή των σχετικών αμπερομετρήσεων, την αναδιάταξη της σύνδεσης των ιστών, όταν υπάρχει ασύμμετρη κατανομή των φάσεων, καθώς και τον έλεγχο και την αποκατάσταση των φρεατίων, **(4)** Αντικατάσταση καλωδίων και αποκατάσταση φρεατίων και σωληνώσεων μετά από κλοπή, **(5)** Συντήρηση, επισκευή ή αντικατάσταση πινάκων ηλεκτροδότησης ή διανομών ή κιβωτίων μετρητών ΔΕΗ που έχουν φθορά ή ζημιά από πρόσκρουση οχήματος ή άλλης αιτίας, **(6)** Μετατόπιση (αφαίρεση και επανατοποθέτηση) ιστών σε περίπτωση έργων κυκλοφοριακών αναδιαμορφώσεων οδών ή οδικών κόμβων, **(7)** Αντικατάσταση βραχιόνων, φωτιστικών σωμάτων και λαμπτήρων, **(8)** Διόρθωση της στήριξης κεκλιμένων ιστών, **(9)** Βαφές σιδηροϊστών, τσιμεντοϊστών, βραχιόνων, κιβωτίων, πινάκων κλπ. Στις προβλεπόμενες εργασίες, σύμφωνα με το προπαρατεθέν άρθρο 11.3 της Διακήρυξης, περιλαμβάνεται και η εκπόνηση από τον ανάδοχο της μελέτης ασφάλισης, σύμφωνα με οποία ο ανάδοχος αμέσως μετά την υπογραφή της σύμβασης και σε προθεσμία 20 ημερολογιακών ημερών θα προβεί σε συστηματική καταγραφή των σημείων που χρήζουν επέμβασης. Το **οικονομικό** αντικείμενο του έργου, σύμφωνα με τον **Προϋπολογισμό Μελέτης** της επίμαχης Διακήρυξης διακρίνεται στις ακόλουθες, κατά είδος, ομάδες εργασιών: (α) Ομάδα εργασιών Α΄ - Συντήρηση εγκαταστάσεων οδικού φωτισμού και τηλεματικής, προϋπολογισμού 127.304,15€ και (β) Ομάδα Εργασιών Β΄- Συντήρηση εγκαταστάσεων σημοτοδοσίας, συνολικού προϋπολογισμού 15.317,45€, ήτοι το σύνολο των εργασιών (ομάδα α΄και β΄) ανέρχεται σε 142.621,60€, πλέον ΓΕ & ΟΕ 18% εκ ευρώ 25.671,89, πλέον απροβλέπτων, αναθεώρησης και ΦΠΑ εκ 24%, ήτοι η συνολική δαπάνη του έργου κατά τον Προϋπολογισμό ανέρχεται σε 240.000,00€. Οι τιμές των εργασιών καταγράφονται στον Προϋπολογισμό της Μελέτης και οι εργασίες περιγράφονται στο **Τιμολόγιο της Μελέτης**, όπου μεταξύ άλλων στους Γενικούς όρους του αναφέρονται τα ακόλουθα:

«*1. Οι τιμές μονάδας του παρόντος Τιμολογίου αναφέρονται σε μονάδες πλήρως περαιωμένων εργασιών, όπως περιγράφονται αναλυτικά παρακάτω, οι οποίες θα εκτελεστούν στην περιοχή του Έργου. Οι τιμές*

μονάδος περιλαμβάνουν όλες τις δαπάνες που αναφέρονται στην περιγραφή των εργασιών, καθώς και όσες απαιτούνται για την πλήρη και έντεχνη εκτέλεση των εργασιών, σύμφωνα και με τα λοιπά Τεύχη Δημοπράτησης. Καμιά αξίωση ή αμφισβήτηση δεν μπορεί να θεμελιωθεί, ως προς το είδος και την απόδοση των μηχανημάτων, τις ειδικότητες και τον αριθμό του εργατοτεχνικού προσωπικού και την δυνατότητα χρησιμοποίησης ή μή μηχανικών μέσων, εκτός αν άλλως ορίζεται στα άρθρα του παρόντος. Σύμφωνα με τα παραπάνω, με τις τιμές μονάδος του παρόντος Τιμολογίου προκύπτει το προϋπολογιζόμενο άμεσο κόστος του Έργου, δηλαδή το συνολικό κόστος των επί μέρους εργασιών ή λειτουργιών, οι οποίες συνθέτουν το φυσικό αντικείμενο του Έργου. Στις τιμές μονάδος αυτές, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, περιλαμβάνονται τα κάτωθι:

- *1.1 Κάθε είδους επιβάρυνση των ενσωματουμένων υλικών από φόρους, τέλη, δασμούς, έξοδα εκτελωνισμού, ειδικούς φόρους κ.λπ., πλην του Φ.Π.Α. Ο Ανάδοχος δεν απαλλάσσεται από τα τέλη διοδίων των κάθε είδους μεταφορικών του μέσων.*
- *1.2 Οι δαπάνες προμηθείας των πάσης φύσεως, ενσωματουμένων και μη, κυρίων και βοηθητικών υλικών, μεταφοράς τους στις θέσεις εκτέλεσης των εργασιών, αποθήκευσης, φύλαξης, επεξεργασίας τους (αν απαιτείται) και προσέγγισής τους, με τις απαιτούμενες φορτοεκφορτώσεις, τις ασφαλίσεις των μεταφορών, τις σταλίες των μεταφορικών μέσων και τις απαιτούμενες πλάγιες μεταφορές, εκτός των ειδικών περιπτώσεων, που η μεταφορά πληρώνεται ιδιαιτέρως με αντίστοιχα άρθρα του Τιμολογίου.*
- *1.3 Οι δαπάνες μισθών, ημερομισθίων, υπερωριών, υπερεργασιών, ασφαλιστικών εισφορών (στο Ι.Κ.Α., σε ασφαλιστικές εταιρείες, ή σε άλλους ημεδαπούς ή/και αλλοδαπούς ασφαλιστικούς οργανισμούς κλπ.), δώρων εορτών, επιδομάτων που καθορίζονται από τις ισχύουσες εκάστοτε Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας (αδείας, οικογενειακού, θέσεως, ανθυγιεινής εργασίας, εξαιρεσίμων αργιών κ.λπ.), νυκτερινής απασχόλησης (πλην των έργων που η εκτέλεσή τους προβλέπεται κατά τις νυκτερινές ώρες και τιμολογούνται ιδιαιτέρως) κ.λπ., του πάσης φύσεως προσωπικού (εργατοτεχνικού όλων των ειδικοτήτων οδηγών*

και χειριστών οχημάτων και μηχανημάτων, τεχνιτών συνεργείων, επιστημονικού προσωπικού και των επιστατών με εξειδικευμένο αντικείμενο, ημεδαπού ή αλλοδαπού που απασχολείται για την κατασκευή του έργου, επί τόπου ή οπουδήποτε αλλού. 1.4 Οι κάθε είδους δαπάνες για την εγκατάσταση, εξοπλισμό και λειτουργία εργοταξιακού εργαστηρίου, εάν προβλέπεται, την λήψη και μεταφορά των δοκιμίων και την εκτέλεση ελέγχων και δοκιμών, είτε στο εργοταξιακό εργαστήριο ή σε κρατικό ή σε ιδιωτικό της εγκρίσεως της Υπηρεσίας, σύμφωνα με τους όρους δημοπράτησης.

- Στο τεύχος της **Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων** (Ε.Σ.Υ.) και δη στο **άρθρ. 12** αυτού προβλέπεται ότι *«.....Αν δεν ορίζεται διαφορετικά στη σύμβαση, ο ανάδοχος υποχρεούται να διαθέσει για το έργο όλο το απαιτούμενο προσωπικό, υλικά, μηχανήματα, οχήματα, αποθηκευτικούς χώρους, εργαλεία και οποιαδήποτε άλλα μέσα. Ο ανάδοχος, σε κάθε περίπτωση βαρύνεται με όλες τις απαιτούμενες δαπάνες για την ολοκλήρωση του έργου, όπως είναι οι δαπάνες των μισθών και ημερομισθίων του προσωπικού, οι δαπάνες όλων των εργοδοτικών επιβαρύνσεων, οι δαπάνες για τη μετακίνηση του προσωπικού του, οι δαπάνες των υλικών και της μεταφοράς, διαλογής, φύλαξης, φθοράς τους κ.λπ., οι δαπάνες λειτουργίας, συντήρησης, απόσβεσης, μίσθωσης μηχανημάτων και οχημάτων, οι φόροι, τέλη, δασμοί, ασφαλιστικές κρατήσεις ή επιβαρύνσεις, οι δαπάνες εφαρμογής των σχεδίων κατασκευής των σταθερών σημείων, καταμετρήσεων, δοκιμών, προσπελάσεων προς το έργο και στις θέσεις για τη λήψη υλικών, σύστασης και διάλυσης εργοταξίων, οι δαπάνες αποζημιώσεων ζημιών στο προσωπικό του, στον κύριο του έργου ή σε οποιονδήποτε τρίτο και γενικά κάθε είδους δαπάνη απαραίτητη για την καλή και έντεχνη εκτέλεση του έργου.....Το έργο διευθύνεται είτε αυτοπροσώπως από τον ανάδοχο, είτε από πληρεξούσιο, σύμφωνα με το άρθρο 143 του Ν.4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο **62 του Ν. Ν.4782/2021** ΄΄Κοινοποίηση στον ανάδοχο – Εκπροσώπηση – Αντικατάσταση του άρθρου 143 του Ν. 4412/16΄΄ Πέραν των παραπάνω ο ανάδοχος υποχρεούται: .....12.18. να διαθέσει για την κατασκευή του έργου το πιο κάτω προσωπικό: α. **(1) Έναν***

διπλωματούχο πολιτικό ή τοπογράφο μηχανικό, *ή β.* ***(1) Έναν πτυχιούχο πολιτικό ή τοπογράφο μηχανικό.*** *Επίσης ο ανάδοχος* ***είναι υποχρεωμένος να ορίσει συντονιστή και τεχνικό Ασφάλειας και Υγείας*** *με τα προσόντα που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις και τον ορισμό αυτό να τον κοινοποιήσει στην Δ/νουσα Υπηρεσία».*

- Τέλος, **στο άρθρο 4.1.β της Διακήρυξης** προβλέπεται, κατ' υιοθέτηση του άρθρ. 88 παρ. 5^{α} του Ν. 4412/2016, η διαδικασία εντοπισμού των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, κλήσης προς υποβολή εξηγήσεων και αξιολόγησης αυτών**.** Ειδικότερα: *«Άρθρο 4: Διαδικασία ηλεκτρονικής αποσφράγισης και αξιολόγησης των προσφορών ...: 4.1 Ηλεκτρονική Αποσφράγιση/ Αξιολόγηση/ Έγκριση πρακτικού: α) ....β)....<u>Ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, τεκμαίρονται οικονομικές προσφορές που εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν</u>. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι συνιστούν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο. Στις παραπάνω περιπτώσεις, η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης, η οποία αποστέλλεται μέσω της λειτουργίας «Επικοινωνία» του υποσυστήματος. Αν οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Αν οι εξηγήσεις δεν γίνουν αποδεκτές, η προσφορά απορρίπτεται, ωστόσο δεν καταπίπτει η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. <u>Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του οικονομικού φορέα, οι οποίες υποβάλλονται, ομοίως, μέσω της λειτουργίας «Επικοινωνία», ιδίως ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της σύμβασης ανάθεσης που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης</u>. Κατά τα*

λοιπά εφαρμόζονται τα αναλυτικά αναφερόμενα στα άρθρα 88 και 89 του ν. 4412/2016. Η Επιτροπή Διαγωνισμού ολοκληρώνει τη σύνταξη του σχετικού πρακτικού με το αποτέλεσμα της διαδικασίας, με το οποίο εισηγείται την ανάθεση της σύμβασης στον μειοδότη (ή τη ματαίωση της διαδικασίας), και υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή το σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο, ως "εσωτερικό", προς έγκριση, μεταβιβάζοντας παράλληλα ξανά την αρμοδιότητα διαχείρισης του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στον αρμόδιο πιστοποιημένο χρήστη της αναθέτουσας αρχής. Η αποδοχή ή απόρριψη των εξηγήσεων των οικονομικών φορέων, κατόπιν γνώμης της Επιτροπής Διαγωνισμού, η οποία περιλαμβάνεται στο ως άνω πρακτικό, ενσωματώνεται στην απόφαση της επόμενης περίπτωσης (θ). Για την εξέταση των εξηγήσεων δύναται να συγκροτούνται και έκτακτες επιτροπές ή ομάδες εργασίας, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 221 ν. 4412/2016».

22. Επειδή από την επισκόπηση του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού, προκύπτει ότι η υποβληθείσα **οικονομική προσφορά της παρεμβαίνουσας** ορίζει για τις εργασίες της **Ομάδας Α**': έκπτωση 54% και δαπάνη των εργασιών μετά την έκπτωση **58.559,91€,** για τις εργασίες της Ομάδας Β΄ έκπτωση 58% και δαπάνη των εργασιών μετά την έκπτωση **6.433,33€,** ήτοι σύνολο δαπάνης εργασιών 64.993,24€. Το σύνολο μετά τη συμπερίληψη του ποσοστού ΓΕ & ΟΕ εκ 18% (11.698,78€) ορίζεται σε 76.692,02€ και μετά την συμπερίληψη των απροβλέπτων (15%) εκ ευρώ 11.503,80 και της αναθεώρησης εκ ευρώ 4,96 **το συνολικό κόστος του έργου κατά την οικονομική προσφορά της παρεμβαίνουσας ορίζεται σε 88.200,78€.** Περαιτέρω, η παρεμβαίνουσα, ως προελέχθη προς αιτιολόγηση του κόστους και των τιμών της οικονομικής της προσφοράς, κατόπιν ενεργοποίησης της διαδικασίας του άρθρ. 88 παρ. 5^{α} του Ν. 4412/2016 και του άρθρ. 4.1 της Διακήρυξης προσκόμισε **(α)** το με ημερομηνία 5-11-2021 έγγραφό της με θέμα *«Αιτιολόγηση προσφοράς σύμφωνα με το από 27-10-2021 μήνυμα (Διαγωνισμός …..) από τη λειτουργία ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ του υποσυστήματος για το έργο: «……», CPV: …….., (ΑΔΑΜ: …Διακήρυξης): της εταιρείας … με διακριτικό τίτλο ….»* καθώς και υποστηρικτικά αρχεία και συγκεκριμένα **(β)** αρχείο με τίτλο «Πίνακας έργων», **(γ)** αρχείο με τίτλο «Πίνακας Μηχανημάτων», **(δ)** αρχείο με τίτλο «Οικονομική Προσφορά …», **(ε)**

αρχείο με τίτλο «Οικονομική Προσφορά …» και **(στ)** αρχείο με τίτλο «Οικονομική Προσφορά …». Οι βασικοί άξονες αιτιολόγησης του (χαμηλού) κόστους της οικονομικής προσφοράς της παρεμβαίνουσας, όπως περιέχονται στο υποβληθέν από 5-11-2021 έγγραφό της, και τις οποίες υιοθέτησε η αναθέτουσα αρχή ως αιτιολογία στην προσβαλλόμενη με την υπόψη προσφυγή, απόφασή της, αφορούν τις ακόλουθες ευνοϊκές συνθήκες που επικαλείται η παρεμβαίνουσα: «- ● *Σύγχρονο μηχανικό και μηχανολογικό εξοπλισμό που λόγω της φύσεως των έργων συντήρησης οδικού φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης και της μεγάλης εμπειρίας που διαθέτει επιτυγχάνει υψηλή παραγωγικότητα, επιμερίζει το κόστος λειτουργίας με πολλά παράλληλα έργα που εκτελεί και θα συνεχίσει να εκτελεί τα επόμενα χρόνια στις γύρω περιοχές και όχι μόνο.* ● *Ιδιαίτερα ανταγωνιστικές τιμές αγορών στο 75% του προϋπολογισμού της μελέτης.* ● *Συγγένεια με την εταιρεία παραγωγής – εμπορίας και διάθεσης ειδών φωτεινής σηματοδότησης, και μεταφορά σε αυτήν, τη πολύτιμη εμπειρία και γνώση που διαθέτει με την άνω των 20 ετών ενασχόληση της με το αντικείμενο, και τη σταθερή ποιότητα τη οποία εξασφαλίζουν τα εκ του ΕΣΥΔ εκδιδόμενα Πιστοποιητικά Ποιότητας.* ● *Δεν απαιτούνται έξοδα συντήρησης εργοταξίου ή εργοταξιακοί χώροι εναπόθεσης υλικών, λόγω της ιδιαίτερη μικρής απόστασης από τη έδρα της εταιρείας Θεσσαλονίκη, και λόγω της κυλιόμενης σήμανσης λόγω εργασιών μικρής κλίμακας επεμβάσεων (μικρότερη του 48ωρου) ανά βλάβη.* *<u>Το σύνολο των υλικών θα μεταφέρονται σχετικά γρήγορα και με ιδιαίτερα χαμηλό κόστος μεταφοράς.</u>* ● *Το <u>προσωπικό είναι στεγασμένο και μόνιμο με συμβάσεις αορίστου χρόνου</u>.* ● *Επίσης η μητρική εταιρεία έχει προχωρήσει σε αγορές μεγάλων ποσοτήτων σε βασικά υλικά για τη συντήρηση φωτιστικών σωμάτων Οδικού Φωτισμού και Σηματοδοτών, διότι εκτελεί υπεργολαβικά αυτή τη στιγμή το έργο με τίτλο "Συντήρηση Ηλεκτρομηχανολογικών Εγκαταστάσεων Οδικού Φωτισμού και Φωτεινών Σηματοδοτών Οδικού Δικτύου ΠΕ Έβρου έτους 2019" αξίας 95.000,00 € πλέον ΦΠΑ»*. Τις άνω παραδοχές και ευνοϊκές συνθήκες που κατά την παρεμβαίνουσα δικαιολογούν τη χαμηλή οικονομική προσφορά της, αποδέχθηκε η αναθέτουσα αρχή και ενσωμάτωσε ως αιτιολογία στην προσβαλλόμενη απόφασή της, περί αποδοχής των εξηγήσεων και ανάδειξης της παρεμβαίνουσας ως προσωρινής αναδόχου, χωρίς ωστόσο να παραθέσει συγκεκριμένη αιτιολογία επί των

κοστολογημένων αιτιάσεων, που αφορούν το άμεσο και το έμμεσο κόστος, της προσφεύγουσας, ως κρίθηκε με την με αριθμ. 364/2022 απόφαση της ΑΕΠΠ.

23. Επειδή κατόπιν των ανωτέρω, επί των εκατέρωθεν προβαλλόμενων αιτιάσεων γίνονται δεκτά τα ακόλουθα: **(Α)** Όσον αφορά τις αιτιάσεις της προσφεύγουσας και τις αιτιολογήσεις της παρεμβαίνουσας επί του **άμεσου** κόστους του έργου, επισημαίνεται ότι η παρεμβαίνουσα ναι μεν υπέβαλε προς τεκμηρίωση του (χαμηλού) κόστους των υλικών της Ομάδας Α' ενδεικτική προσφορά της εταιρείας …... (για τα ηλεκτρολογικά υλικά), και ….. (για σιδηροϊστούς και παρελκόμενα αυτών), πλην όμως ως βασίμως προβάλλει η προσφεύγουσα η άνω προσφορά αφορά **μόνον το κόστος** της προμήθειας των επίμαχων υλικών και όχι το κόστος μεταφοράς των υλικών επί τόπου του έργου. Επιπλέον η δαπάνη των υλικών που αναφέρονται στα ΑΤ 1.48, 1.48.1, 1.48.2 και 1.49 περιλαμβάνει πλέον του κόστους προμήθειας υλικών και την εκτέλεση των εργασιών που μνημονεύονται στα αντίστοιχα άρθρα του συμβατικού Τιμολογίου και για τις οποίες εργασίες η παρεμβαίνουσα δεν έχει υποβάλει στοιχεία κόστους, ενώ επίσης ουδόλως τεκμηριώνεται από την παρεμβαίνουσα το κόστος αμοιβής του κατάλληλου προσωπικού για την εκτέλεση των εργασιών. Άλλωστε σύμφωνα με το Τιμολόγιο μελέτης και τους γενικούς όρους αυτού, ρητώς ορίζεται ότι «...*Οι τιμές μονάδας του παρόντος Τιμολογίου αναφέρονται σε μονάδες πλήρως περαιωμένων εργασιών, όπως περιγράφονται αναλυτικά παρακάτω, οι οποίες θα εκτελεστούν στην περιοχή του Έργου. Οι τιμές μονάδος περιλαμβάνουν όλες τις δαπάνες που αναφέρονται στην περιγραφή των εργασιών, καθώς και όσες απαιτούνται για την πλήρη και έντεχνη εκτέλεση των εργασιών, σύμφωνα και με τα λοιπά Τεύχη Δημοπράτησης...μεταξύ των οποίων και τις δαπάνες για τη μεταφορά των υλικών στις θέσεις εκτέλεσης των εργασιών καθώς και δαπάνες μισθών κλπ του πάσης φύσεων προσωπικού».* Και τούτο ενώ η παρεμβαίνουσα, ως προκύπτει από το 5-11-2021 έγγραφο αιτιολόγησής της ως και την παρέμβασή της, δεν αντικρούει αλλά το αντίθετο επιβεβαιώνει την ανάγκη μεταφοράς των υλικών ως και την απασχόληση εργατικού προσωπικού της εταιρείας, χωρίς ωστόσο να παραθέτει στοιχεία κόστους ούτε για την αμοιβή του προσωπικού που θα απασχολήσει στο έργο ούτε για το κόστος μεταφοράς των υλικών (ιδ. σελ. 6 της παρέμβασης της, όπου αναφέρει ότι

«όλες οι εργασίες θα εκτελεστούν από μηχανήματα και προσωπικό της εταιρείας, ενώ σημαντικό τμήμα των εργασιών αναλαμβάνει και ο κύριος μέτοχος της εταιρείας …» καθώς και σελ. 7 του από 5-11-2021 εγγράφου της, όπου αναφέρει ότι «Το προσωπικό είναι στεγασμένο κα μόνιμο με συμβάσεις αορίστου χρόνου»). Οι αιτιάσεις της παρεμβαίνουσας ότι αφενός διαθέτει ιδιόκτητα σύγχρονα μηχανήματα για την εκτέλεση του έργου αφέτερου ότι διαθέτει στεγασμένο προσωπικό και ότι τηρεί τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας είναι αόριστοι και αναπόδεικτοι καθότι η παρεμβαίνουσα στην αιτιολόγηση της προσφοράς της δεν τεκμηριώνει κανένα κόστος για τη μεταφορά των υλικών και την εκτέλεση των εργασιών με τα ιδιόκτητα μηχανήματα που διαθέτει, ούτε άλλωστε μπορεί να υποστηριχθεί βάσιμα ότι όλα τα ανωτέρω κόστη συμπεριλαμβάνονται στο κονδύλιο «Γενικά έξοδα» που έχει συμπεριλάβει στην προσφορά της καθότι παραμένει ατεκμηρίωτο από την τελευταία τι είδους δαπάνες συνυπολογίζονται σε αυτό. Ομοίως από την αιτιολόγηση της προσφοράς της παρεμβαίνουσας δεν προκύπτει κανένας απολύτως υπολογισμός σε σχέση με το κόστος του προσωπικού που θα απασχολήσει για την εκτέλεση του έργου συγκεκριμένα δε σε σχέση με την κάλυψη των απαιτούμενων κατά την Ε.Σ.Υ. (άρθρ. 12) δαπανών για απασχόληση ενός τουλάχιστον *διπλωματούχου πολιτικού ή τοπογράφου μηχανικού, και ενός πτυχιούχου πολιτικού ή τοπογράφου μηχανικού, ενός συντονιστή και τεχνικού Ασφάλειας και Υγείας*, τα οποία αναγκαίως απαιτούνται για την εκτέλεση του έργου. Ο δε ισχυρισμός της παρεμβαίνουσας ότι οι μέτοχοι της μητρικής εταιρείας (μηχανολόγος μηχανικός ΠΕ με εμπειρία 12 ετών, ηλεκτρόλογος μηχανικός ΠΕ με εμπειρία 15 ετών, πολιτικός μηχανικός ΠΕ με εμπειρία 10 ετών) εισφέρουν την προσωπική τους εργασία, πέραν του ότι προβάλλεται το πρώτον με την Παρέμβασή της, σε κάθε περίπτωση δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να συνυπολογιστεί το κόστος αμοιβής τους, ούτε άλλωστε έχει τούτο δηλωθεί εκ των προτέρων με την προσφορά της, ώστε, να δύναται κατ'αρχήν η αναθέτουσα αρχή να διαπιστώσει εάν συνάδει με τους όρους της διακήρυξης. Ομοίως απορριπτέος είναι και ο ισχυρισμός της παρεμβαίνουσας περί περιστολής των δαπανών για το συνεργείο του έργου -για το οποίο ωστόσο κανένα στοιχείο κόστους δεν υποβάλλει με την τεκμηρίωσή της-, εξαιτίας της,

κατά τους ισχυρισμούς της, μείωσης του χρόνου εκτέλεσής του *(ιδ. σελ. 10 της παρέμβασης όπου αναφέρει ότι παρά την 8μηνη διάρκεια του έργου κατά τη Διακήρυξη «αυτό δεν συνεπάγεται ότι το έργο εκτελείται καθημερινά επί οκτώ μήνες»),* ο οποίος παραμένει αόριστος, μη ερειδόμενος στη Διακήρυξη και πάντως αναπόδεικτος, ενόσω μάλιστα ουδόλως προκύπτει ότι η παρεμβαίνουσα έχει παραθέσει αναλυτικά το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης των εργασιών της. Περαιτέρω, βασίμως προβάλλει η προσφεύγουσα και επιβεβαιώνει και η παρεμβαίνουσα ότι δεν έχει υποβάλει τεκμηρίωση κόστους για το σύνολο των υλικών του Προϋπολογισμού (ιδ. σελ. 6 του από 5-11-2021 εγγράφου της παρεμβαίνουσας, όπου επιβεβαιώνει ότι για την προμήθεια των υλικών της Ομάδας Α – ηλεκτρολογικό υλικό και σωλήνες Πολυαιθυλενίου *«Η εν λόγω προσφορά της εταιρείας « …...» αφορά τα άρθρα 1.02, 1.06.4, 1.07, 1.20.2, 1.20.3, 1.21.2, 1.21.3, 1.22.2, 1.22.2, 1.23 και 1.51 καθαρής αξίας προϋπολογισμού προ Γ.Ε. + Ο.Ε. και ΦΠΑ περίπου 81.500,00 €. Δηλαδή αντιπροσωπεύουν το 57,15% του έργου»* καθώς και για τα υλικά «Σιδηροιστοί – Αγκύρια – Βραχίονες – Ακροκιβώτια», όπου αναφέρει ότι *«Η εν λόγω προσφορά της εταιρείας «……. » αφορά τα άρθρα 1.48.1 και 1.48.2 καθαρής αξίας προϋπολογισμού προ Γ.Ε. + Ο.Ε. και ΦΠΑ περίπου 7.000,00 €. Δηλαδή αντιπροσωπεύουν το 5,00% του Έργου»*), ενώ, τέλος, απορριπέοι είναι οι ισχυρισμοί της παρεμβαίνουσας και της αναθέτουσας αρχής περί εκτέλεσης συναφών έργων με εκπτώσεις του αυτού ύψους, ενόψει αφενός της αυτοτέλειας εκάστης διαγωνιστικής διαδικασίας αφετέρου ένεκα της υποχρέωσης των οικονομικών φορέων να τεκμηριώσουν κατ' άρθρ. 88 του Ν. 4412/2016 την προσφερόμενη τιμή με στοιχεία κρίσιμα σε σχέση με την συγκεκριμένη σύμβαση, και όχι με την εν γένει επιχειρηματική τους δραστηριότητα ή με προηγούμενες διαγωνιστικές διαδικασίες. **(Β)** Όσον αφορά το **έμμεσο** κόστος προκύπτει ότι η παρεμβαίνουσα δεν περιέχει καμία αιτιολόγηση ούτε τεκμηρίωση δαπανών έμμεσου κόστους στην από 5-11-2021 έγγραφη αιτιολόγησή της, ενώ το πρώτον με την παρέμβασή της και προς αντίκρουση των αιτιάσεων της προσφεύγουσας προβάλλει ότι αυτό ανέρχεται σε 6.381,98€, κατά τα διαλαμβανόμενα στη σελ. 11 της παρέμβασής της. Πλην όμως οι άνω ισχυρισμοί και υπολογισμοί της παρεμβαίνουσας ουδόλως είχαν τεθεί υπόψη της Επιτροπής του διαγωνισμού, ώστε να κριθούν πρωτογενώς από την αναθέτουσα αρχή, η δε

ΕΑΔΗΣΥ ως γίνεται δεκτό δεν δύναται να υποκαταστήσει την αναθέτουσα αρχή στην κρίση της. Επιπλέον, οι αιτιάσεις τόσο της παρεμβαίνουσας όσο και της αναθέτουσας αρχής περί μη υποχρεωτικής εφαρμογής της Εγκυκλίου 9/2017 για τον υπολογισμό του κόστους, αλυσιτελώς προβάλλονται και τούτο διότι η παρεμβαίνουσα όφειλε πάντως να τεκμηριώσει στην αιτιολόγηση της προσφοράς της τα στοιχεία του κόστους του έργου ενόσω μάλιστα καταλείπει πλήρως ατεκμηρίωτο και το είδος των δαπανών που έχει συμπεριλάβει στο κονδύλι των Γενικών Εξόδων.

24. Επειδή όλα τα ανωτέρω θέτουν εν αμφιβόλω την οικονομική της προσφορά καθότι από την αιτιολόγηση που παρέχει η παρεμβαίνουσα δεν αναλύονται επαρκώς όλες οι δαπάνες που, σύμφωνα με τα τεύχη του διαγωνισμού, απαιτούνται για την εκτέλεση του έργου, ώστε βασίμως να ανακύπτει ότι αυτές έχουν συνυπολογιστεί στην διαμόρφωση του προσφερόμενου ποσοστού έκπτωσης. Επιπλέον η αναθέτουσα αρχή με την προσβαλλόμενη απόφασή της πλημμελώς αποδέχθηκε, άνευ ετέρου, τις εξηγήσεις της παρεμβαίνουσας, χωρίς να την καλέσει προς διευκρίνιση και άρση των ασαφειών και ελλείψεων που εντοπίστηκαν και επισημαίνονται από την προσφεύγουσα με την υπό κρίση προσφυγή της, στο πλαίσιο του ανοιγέντος δημιουργικού διαλόγου του άρθρ. 88 του Ν. 4412/2016.

25. Επειδή, περαιτέρω, η αιτιολόγηση της προσβαλλομένης απόφασης της αναθέτουσας που έκανε δεκτές τις εξηγήσεις της παρεμβαίνουσας, πάσχει από πλημμέλεια και τούτο διότι η αναθέτουσα αρχή έλαβε ως δεδομένο το ζητούμενο, ήτοι δέχθηκε την αιτιολόγηση της προσφοράς της παρεμβαίνουσας, αποδεχόμενη με αόριστη αιτιολογία και κατ' αποδοχή των γενικόλογων διατυπώσεων της παρεμβαίνουσας ότι αυτή διαθέτει όλα τα απαιτούμενα κατά το Νόμο στοιχεία, χωρίς να τα αναλύει κι επεξηγεί, πολλώ μάλλον ενώ αυτά αμφισβητούνται από έτερο συμμετέχοντα στη διαδικασία με κοστολογημένες αιτιάσεις, τόσο επί του άμεσου όσο και επί του έμμεσου κόστους και μάλιστα κλήθηκε σε συνέχεια της με αριθμ. 364/2022 να απαντήσει αιτιολογημένα επί των άνω ισχυρισμών. Συνεπώς, ο λόγος της προσφυγής περί ελλιπούς, άλλως πλημμελούς αιτιολογίας της προσβαλλομένης πρέπει να γίνει δεκτός.

26. Επειδή κατόπιν των ανωτέρω, η προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή και να ακυρωθεί η πληττόμενη απόφαση της αναθέτουσας, η οποία έσφαλε

αποδεχόμενη τις εξηγήσεις της μειοδότριας, και ενώ στην αιτιολόγηση που υπέβαλε και στην οικονομική τεκμηρίωση της τελευταίας υφίστανται ελλείψεις, ασάφειες και μη συμπερίληψη του συνόλου των δαπανών σύμφωνα με τη Διακήρυξη, κατά τα αναφερόμενα στις αμέσως προηγούμενες σκέψεις (23, 24 και 25).

27. Επειδή, σε συνέχεια της ανωτέρω σκέψης, πρέπει να επιστραφεί το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα, κατά τις διατάξεις του άρθρων 363 του ν. 4412/2016 και 5 του π.δ. 39/2017.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την προδικαστική προσφυγή κατά το σκεπτικό.
Απορρίπτει την παρέμβαση.
Ακυρώνει την προσβαλλόμενη με αριθμ. 365/2022 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Αναθέτουσας Αρχής (Πρακτικό 14^{ο} της Συνεδρίασης της 5^{ης}-4-2022, Θέμα 1ο).
Ορίζει την επιστροφή του παραβόλου της προσφεύγουσας.
Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 27 Μαΐου 2022 και εκδόθηκε στις 16 Ιουνίου 2022 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ	**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ**
ΜΙΧΑΗΛ ΔΙΑΘΕΣΟΠΟΥΛΟΣ	**ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΩΣΤΗ**